

Αλφα

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ

ΣΑΒΒΑΤΟ 8 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1997 • ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ • ΓΡΑΦΕΙΑ: ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ 45 • ΕΤΟΣ 3ο • ΦΥΛΛΟ 108ο • ΔΡΑΧΜΕΣ 200

Η μακριά νύχτα στα Βαλκάνια

ΚΑΙ ΚΑΘΩΣ ΤΑ ΦΩΤΑ ΕΣΒΗΣΑΝ στη λήξη της Διαβαλκανικής, έμειναν μόνο αγχωμένοι δημοσιογράφοι, τηλεοπτικός χρόνος και λευκές κόλλες χαρτί που πρέπει να γεμίσουν μ' αναλύσεις. Ανεξάρτητα από τα ντολμαδάκια, τις βόλτες της κυρίας Γιλμάζ και τα ευχολόγια για τις προοπτικές του ελληνικού κράτους και του κεφαλαίου, τα άλλα Βαλκάνια, τα μόνα που υπάρχουν στην πραγματικότητα και όχι στους επιτελικούς χάρτες και στις εκλεκτικές προσδοκίες των ειδικών αναλυτών, εξακολουθούν τη μακριά τους πορεία μέσα στη νύχτα.

ΒΟΣΝΙΑ-ΕΡΖΕΓΟΒΙΝΗ: Η Βοσνία-Ερζεγοβίνη δεν υπάρχει πια. Το σβήσιμό της ήταν το ακριβώς αντίθετο από την προβολή της πολυεθνικής της οντότητας, λίγα χρόνια πριν, μοναχικό και σιωπηλό. De facto χωρισμένη ανάμεσα στους μουσουλμάνους, τους κροάτες και τους σέρβους, δεν έχει προλάβει να συνέλθει από τον πολυετή εμφύλιο πόλεμο και ετοιμάζεται για τον καινούργιο. Στη θέση των σέρβων και των κροάτων, τη σπίθα για την πυρκαϊά θ' ανέψουν οι μουσουλμάνοι, που εξοπλίζονται πυρετώδως ελπίζοντας σε μια στρατιωτική νίκη. Τα εδάφη θα ξαναμοιραστούν ακόμη μια φορά, καθώς οι στρατιές των προσφύγων θα παίρνουν πανικό βλητες τον δρόμο της φυγής...

ΝΕΑ ΓΙΟΥΓΚΟΣΛΑΒΙΑ: Ζώντας σε μια πραγματικότητα-μνιατούρα ολόκληρης της βαλκανικής ιστορίας των δύο τελευταίων αιώνων, διέτρεξε με συνέπεια τον δρόμο που έδειχνε ο εθνικιστικός παροξυσμός. Και έφτασε στα αναμενόμενα αδιέξοδα. Κυροφερεί μια ακόμη διάσπαση σε ξεχωριστά κράτη -στη Σερβία και στο Μαυροβούνιο-δηλαδή σε ένα νέο κύκλο εθνικιστικής διαμάχης. Βρίσκεται αντιμέτωπη με την ένοπλη εξέγερση της καταπιεσμένης αλβανικής μειονότητας στο Κοσσυφοπέδιο, όπου ο γιουγκοσλαβικός στράτος ελέγχει μόνι τις πόλεις και μόνο τη μέρα. Η κατεστραμμένη οικονομία λεγλατείται από το αγγλικό, το ελληνικό, το γερμανικό και το ιταλικό κεφάλαιο. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο γιουγκοσλαβικός οργανισμός τηλεπικονιωνιών ξεπουλήθηκε στον ΟΤΕ και στην ιταλική STET για να χρηματοδοτηθεί η προεκλογική εκστρατεία του Μιλόσεβιτς.

ΚΡΟΑΤΙΑ ΚΑΙ ΣΛΟΒΕΝΙΑ: Δεν αναγνωρίζουν την ένταξή τους στα Βαλκάνια (θεωρούν ότι είναι κεντροευρωπαϊκές χώρες). Υποτελείς στη γερμανική σφαίρα επιρροής, είναι γνωστές για τη ραγδαία επιδείνωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και το κυνήγι των ταΐγγανων από τους κρατικούς και παρακρατικούς μηχανισμούς.

ΡΟΥΜΑΝΙΑ: Πάμφτωχη και υπερχρεωμένη, είχε στηρίξει όλες της τις ελπίδες στην μελλοντική της ένταξη στην EOK και στο NATO. Καθώς αυτές διαφεύστηκαν -ο χρονικός ορίζοντας μιας τέτοιας ένταξης μετατέθηκε στον τουλάχιστον στην επόμενη δεκαετία- η ρουμανική κυβέρνηση πρέπει να βρει κάποιον άλλο τρόπο για να υποτάξει μια κοινωνία που σε μόνιμη βάση κατεβαίνει στους δρόμους.

ΟΥΓΓΑΡΙΑ: Μαζί με την Πολωνία και τη Σλοβακία, το χαϊδεμένο παίδι των δυτικών αναλυτών. Εντάσσεται με γρήγορους ρυθμούς στην καπιταλιστική τάξη πραγμάτων, γνωρίζοντας μια έκρηξη αμερικανικών και γερμανικών επενδύσεων. Καθώς έχει εξασφαλίσει την ένταξη σε EOK και NATO στην αμέσως επόμενη διεύρυνση τους, της επιβλήθηκε μια υπέρογκη ρήτρα "προσαρμογής του αμυντικού της μηχανισμού". Μέσα στα επόμενα χρόνια πρέπει να δαπανήσει δισε-

κατομμύρια δολάρια για οπλικά συστήματα σύμφωνα με τα ΝΑΤΟϊκά στάνταρ.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ: Καθώς έχει περάσει λιγότερος από ένα χρόνο από τις τελευταίες μαζικές κινητοποιήσεις μιας ήδη -και όχι στα όρια- εξαθλιωμένης κοινωνίας, πορεύεται με δάση μέλλον. Η βουλγαρική οικονομία τελεί υπό την άμεση κτηδεμονία του ΔΝΤ, καθώς αυτό καθορίζει εξ' ολοκλήρου την οικονομική πολιτική, έχοντας ταυτόχρονα εγγυηθεί τα χρέη του βουλγαρικού κράτους προς τις ένεες τράπεζες. Σοβαρές διαμάχες με τη FYROM, καθώς ο βουλγαρικός εθνικισμός την θεωρεί ως το πεδίο της δικιάς του "αλυτρωτικής" ιδεολογίας. Πρόσφατη είναι και η ραγδαία επιδείνωση των ρωσοβουλγαρικών σχέσεων, τα αποτελέσματα της οποίας δεν έχουν φανεί ακόμη.

FYROM: Κλασσική περίπτωση για τα Βαλκάνια, ένα νέο εθνικό κράτος που συγκροτήθηκε στη βάση μιας εθνικής ιδεολογίας που προσπάθησε να ερμηνεύσει τον κόσμο από την αρχή. Τμήμα του ίδιου παράδοξου, το γεγονός ότι η πρώην γιουγκοσλαβική δημοκρατία της μακεδονίας απειλείται σε διαρκή βάση από τα ονειρα για μια μεγάλη Σερβία, Βουλγαρία και Αλβανία, καθώς και από τον ελληνικό εθνικισμό. Ακόμη χειρότερα, η οικονομία της είναι απόλυτα εξαρτημένη από το εξωτερικό εμπόριο μ' αυτές τις τέσσερις χώρες, ενώ εμφανίζει σαφή επιδείνωση σ' όλη τη δεκαετία του '90. Με την αλβανική μειονότητα να συγκροτεί τουλάχιστον το 35% του συνολικού πληθυσμού, κοιτάζει ανήσυχα την αυξανόμενη ένταση στο Κοσσυφοπέδιο. Καθόλου τυχαία, η μόνη εγγύηση για το μέλλον της είναι η μόνιμη παρουσία του αμερικανικού εκστρατευτικού σώματος.

ΑΛΒΑΝΙΑ: Η εικόνα του αλβανού υπουργού εξωτερικών που επισκέφτηκε τη μητέρα του στην Κρήτη, θα μπορούσε να ήταν αστεία αν δεν ήταν τραγική. Καθώς τουλάχιστον το 1/4 του πληθυσμού είναι μετανάστες, ότι απέμεινε από την ερημωμένη ύπαιθρο λεγλατείται από το ιταλικό και το ελληνικό κεφάλαιο. Ο αλβανικός Μάρτης

έληξε άδοξα, αφήνοντας γυμνή την εικόνα μιας κοινωνίας που θ' αργήσει πολύ να βρει ένα δρόμο διαφορετικό απ' αυτό της Εεντιάς.

ΤΟΥΡΚΙΑ: Βασανιστήρια, εξαφανίσεις και απαγωγές στην ημερήσια διάταξη. Παράλληλα, ένας διαρκής πόλεμος με το κουρδικό 15% του πληθυσμού της. Με την κατοχή μιας "ζώνης ασφαλείας" στο Ιράκ, κλιμακούμενο αποκισμό της τουρκοκυπριακής κοινότητας, ένταση στις σχέσεις με τη Συρία και την Ελλάδα, ειδύλλιο με το Ισραήλ, έντονη ανάμειξη των μυστικών της υπηρεσιών στον Καύκασο, αλλά και στην εσωτερική πολιτική ζωής, αποτελεί μια χούντα με δημοκρατικό μανδύα. Καθώς το τουρκικό κράτος υπονομεύει το μέλλον του στον βαθμό μεγαλεπήβολων γεωπολιτικών σχεδίων και τρομακτικών εξοπλισμών, ο μεγάλος άγνωστος παραμένει η ίδια η τουρκική κοινωνία.

ΕΛΛΑΔΑ: Ο "ηγετικός" και "ηγεμονικός" της βαλκανικός της ρόλος κρύβει εν ψυχρώ δολοφονίες μεταναστών, καταπίεση της σλαβομακεδονικής και τουρκικής μειονότητας, νομοθετικά διατάγματα, όπως το περίφημο άρθρο 29 του "κώδικα ελληνικής ιθαγένειας", επεκτατική πολιτική στην Κύπρο και απέναντι στη FYROM και μια έντονη ροπή πρός κάθε ακραίο εθνικισμό και μυλταρισμό. Τυπικό παράδειγμα βαλκανικής πολιτικής, αποτελεί ο χειρισμός από μέρους της, της ελληνικής μειονότητας στην Αλβανία κατά τα προηγούμενα χρόνια: φτηνό παράνομο εργατικό δυναμικό στο εσωτερικό, εθνικιστικές κορώνες στο εξωτερικό. Η "πιο ευρωπαϊκή από τις βαλκανικές χώρες" παραμένει μια από τις μεγάλες πληγές της χερσονήσου.

Τα Βαλκάνια του πολέμου, των μειονοτήτων, της υποτέλειας και της εξαθλίωσης ήταν λογικό ν' απουσιάζουν από τα λαμπρά κενά λόγια των ηγετών. Μέχρι να βρεθούν κάποτε εκείνες οι κοινωνικές συνθήκες που θα τα βγάλουν στο προσκήνιο...

Συναυλία αλληλεγγύης στο Γιώργο Μπαλάφα

Κυριακή 9 Νοέμβρη, 7.30μμ, γήπεδο Δάφνης

Ο αγώνας για τη γη στη Βραζιλία

Εκδηλώσεις ενημέρωσης με συμμετοχή εκπροσώπου του MST (Κίνημα των Χωρίς Γη)

Θεσσαλονίκη: Τρίτη 11 Νοέμβρη, 9.00μμ, πανεπιστήμιο μακεδονίας.

Αθήνα: Πέμπτη 13 Νοέμβρη, 6.00μμ, ΑΣΟΕΕ

8σέλιδο αφιέρωμα

Όψεις των ινδιάνικων κοινοτήτων-βάσεων στηρίζες του EZLN. Διαδρομές στην καθημερινή ζωή των ζαποτίστας. Οι μεγάλες δυσκολίες στον αγώνα των γυναικών του καλαμποκιού. Συναρπίλια με τον comandante Tacho και τον mayor Moises.

Χρειάζεται μια απάντηση

Το παρακάτω κείμενο είναι αναδημοσίευση από την έκδοση "Εν Κινήσει" της Ομάδας Εργαζομένων στο Δρόμο

Χρειάζεται μια απάντηση

Στον "θαυμαστό κόσμο" του κυρίαρχου κεφαλαίου η εργασία καθορίζει την επιβίωση και ταυτόχρονα την ύπαρξη του ατόμου.

Η εποχή που διανύουμε χαρακτηρίζεται από τη μεγάλη αύξηση της ανεργίας και τον μαρασμό παραδοσιακών κλάδων εργασίας (οικοδόμοι, επαγγέλματα τεχνικής φύσης, κ.α.)

Ο κλάδος που αναπτύσσεται ραγδαία είναι αυτός της μεταφοράς και ανταλλαγής προϊόντων, γρήγορα, εύκολα και οικονομι-

χαμηλές αποδοχές και κάλυψη των οποιοδήποτε ζημιών στο μεταφορικό μέσο από τη τοπé των εργαζομένων. Και βέβαια τις περισσότερες φορές δουλειά χωρίς ασφάλιση, άδειες, δώρα, και βασικό συντηκής εργασίας που είναι επικίνδυνες και ανθυγιεινές. Και όσο αυξάνεται η ανεργία όλο και περισσότεροι εργάτες θα υποαποσχολούνται και θα παίρνουν θέση στο βαγόνι της μαύρης εργασίας. Μην ξεχνάμε επίσης και ένα πολύ μεγάλο αριθμό στόμων κυρίων νέων που διανέμουν διαφημιστικά φυλλάδια παντός τύπου για ένα πενιχρό μισθό με οποιεσδήποτε καιρικές συνθήκες και τον κίνδυνο εργασίας χωρίς πληρωμή αν ο οποιοσδήποτε μαλάκας κρίνει ότι δεν δούλεψες "σωστά".

Πέρα όμως από τη δαγκάνα της μαύρης εργασίας που αγκαλιάζει όλο και πιο πολλούς από μας, έχουμε και την "εκσυγχρονιστική" οικονομική πολιτική του κράτους που όπως φαίνεται θέλει να ρίξει ό,τι κεκτημένο έμεινε όρθιο. Δηλαδή μείωση εισοδήματος των εργαζομένων και χαμηλό κόστος παραγωγής με στόχο την μεγαστοποίηση των κερδών της κυριαρχίας.

Πιο λιανά για να καταφέρει η ελληνική οικονομία να ενταχθεί στην διεθνοποιημένη αγορά πρέπει η παραγωγή να αυξηθεί που σημαίνει μεγαλύτερη εκμετάλλευση με κόστος εργασίας. Και το γαμήσι συνεχίζεται, 2.000.000 έλληνες στα όρια της φτώχειας, το επίδομα ανεργίας δεν προσεγγίζει ούτε το μισό ενός βασικού μισθού, οι αυξήσεις στους συνταξιούχους γελοίες, συνεχόμενος εξανεμισμός αγροτικού και εργατικού εισοδήματος, κατάργηση φοροαπαλλαγών, μείωση επιχορηγήσεων και πάλι λέγοντας.

Μέσα σ' αυτό το καθεστώς της γενικευμένης επίθεσης, της διάλυσης των εργασιακών δικαιωμάτων και της μείωσης εισοδήματος των ασθενέστερων στρωμάτων, είναι σαφές ότι οικονομική ανάπτυξη σημαίνει το λιγότερο συμπίεση μισθών και πάταξη κάθε δικαιώματος. Και επειδή η νομιμοτήτη και οικονομική ένωση έχει κάποιες προϋποθέσεις θα συνεχιστεί η αύξηση της λιτότητας, οι απολύσεις, οι ιδιωτικοποίησεις κ.α. Βρισκόμαστε στην εποχή των νεόπτωχων και της δουλειάς του ποδαριού, των αποβλήτων και των ενταγμένων.

Της γενικευμένης νέου τύπου φτώχειας. Της μεσαίας τάξης που έχει εκλείψει και των υποπροletariοποιημένων στρωμάτων

που πεινάνε.

Τα εκατομμύρια των εξαθλιωμένων ανέργων (και "μαύρων") πρέπει να γίνουν πηγή εκρήξεων. Και σίγουρα αυτό δεν θα γίνει με τις οποιεσδήποτε επισήμες συνδικαλιστικές ηγεσίες και μιλώντας για την Ελλάδα της ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ και των άλλων πρωτοβάθμιων δευτεροβάθμιων οργάνων.

Και στην τελική τι κάνουν και τι είναι όλοι αυτοί;

Μονίμως σε ρόλο "πυροσβέστη" στην οποιαδήποτε εργατική κινητοποίηση, η συνδικαλιστική γραφειοκρατία είναι πλήρως ενταγμένη σε κόμματα και εξουσία. Διαμεσολαβητές της συναίνεσης των εκάστοτε κρατικών επιλογών, συνεχής υιοθέτηση πρακτικών "φωτοβολίδας".

Επαγγελματίες συνδικαλιστές που ταυτίζονται πλήρως με τους επαγγελματίες πολιτικούς. Την περίοδο που βασιλεύει η εργασία χωρίς ασφάλιση, το ελαστικό ωράριο, η ανεργία, δηλαδή τα κύρια στοιχεία των τωρινών εργασιακών σχέσεων, οι κατευθυντήριες γραμμές των εργατοπατέρων είναι η επιλογές του κράτους, κοιμόμενοι και ονειρευόμενοι το κοινοβουλευτικό τους μέλλον.

Και η εξασφαλισμένη εργατική τάξη των αναπτυγμένων χωρών; Με σταθερό εισόδημα, σταθερή δουλειά και τις μικροαστικές απολαύσεις της κατανάλωσης, έχει γραμμένη σ' αρχίδια της τον κοινωνικό πάτο, δηλαδή των νέων και των μεταναστών που κάνουν τις πιο σκληρές δουλειές χωρίς εξασφάλιση, χωρίς μονιμότητα.

Μ' αυτόν τον συνδυασμό, των ανίκανων συνδικαλιστικών οργανώσεων, των εργατικών υπολειμάτων και της αδιάφορης εξασφαλισμένης εργατικής κάστας, συν την αχαλίνωτη επίθεση των αφεντικών: Έχουμε μπλέξει άσχημα.

Δεν υπάρχει πλέον κανένα επαναστατικό υποκείμενο, η έννοια του συνδικαλισμού δεν είναι πλέον η άμεση αντιπαράθεση με τ' αφεντικά, ούτε η μέθοδος ανάπτυξης των αγώνων. Όλα τα σύγχρονα συνδικάτα, σωματεία και ενώσεις έχουν καταρεύσει και δεν μπορούν να εκφράσουν καμία αγωνιστική διάθεση. Το ζοφερό μέλλον αυτών που βρίσκονται στο περιθώριο της αγοράς εργασίας που δουλεύουν με άστατα ωράρια, δύσκολα θα αλλάξει. Όλοι εμείς που συνήκουμε στους κακοπληρωμένους, στους ανασφάλιστους και στους υποαποσχολούμενους πρέπει να αντιδράσουμε.

Όχι για να ξεφύγουμε από την εξαθλίωση και να πάρουμε αυτοκίνητα, ηλεκτρικά σκεύη ή να ανοίξουμε κατάστημα ξεπέφωντας σε μια μίζερη μικροαστικοποίηση, αλλά ξεκινώντας από την συντριβή της εργασιακής εκμετάλλευσης, να ανατρέψουμε τα πάντα. Με οδηγό τις απελευθερωτικές αξίες όπως αλληλεγγύη και αξιοπρέπεια να σταματήσουμε να μένουμε άβουλοι και άμοιροι αλλά διεκδικώντας να ξεμπερδεύουμε με το παλιό για να αναδείξουμε το καινούριο. Αναζητώντας τους συμπαραστάτες μας

στους καταπιεσμένους. Πρέπει να γίνει κοινή συνείδηση ότι μόνο ο αντιεραρχικός και με απελευθερωτικό προσανατολισμό αγώνας οδηγεί στην πολυπόθητη κοινωνική απελευθέρωση.

Να δημιουργηθούν κι άλλες εστίες αντιστασής, όπως αυτή της πρωτοβουλίας εργαζομένων του δρόμου, που με τις ιδέες της αυτοδιεύθυνσης και της αυτοοργάνωσης θα αναπτύξουν δραστηριότητες με ένα πλαίσιο δράσης άμεσων αιτημάτων πάλης π.χ. μείωση ωρών εργασίας και να προσπαθήσουν για τη δημιουργία ενός ευρύτερου αυτόνομου εργατικού κινήματος που θα καταδεικνύει την καπιταλιστική βαρβαρότητα και θα απορίπτει ακόμα και την ύπαρξη της μισθωτής εργασίας.

Η διατύπωση αιτημάτων διεκδικητικού χαρακτήρα στους εργασιακούς χώρους η μη ωφελημιστική λειτουργία των οποιοδήποτε αυτόνομων συλλογικοπότερων θα πρωθήσει τον αγώνα μας. Να τελειώνουμε με τα συνδικάτα που είναι φορείς της κυριαρχίας.

Να αναζητήσουμε τις νέες μορφές οργάνωσης πάνω στις αξίες της αυτοδιαχείρησης, της αυτοοργάνωσης και της αλληλεγγύης. Επίθεση στα συνδικάτα του κρατικού συνδικαλισμού και αποτελεσματική δράση που θα συντρίψει μέσα σ' όλα και τους πλαστούς διαχωρισμούς ανάμεσα στους καταπιεσμένους.

Να ταράξουμε τις συνειδήσεις.

Υπάρχει τεράστια ανάγκη της μεγιστοποίησης των αντιστάσεων. Εδώ στο στέκι κάνουμε μια αρχή. Προσπαθούμε να οξύνουμε συνειδήσεις και να διεγέρουμε επιθυμίες.

Προχωρώντας συλλογικά χωρίς καμμία διάθεση πρωτοποριακής δράσης, θέλουμε να αλλάξουμε την σημερινή εργασιακή πραγματικότητα. Θέλουμε να συμμετέχουμε στις κοινωνικές εκρήξεις - αντιστάσεις με την δική μας πρόταση.

Χωρίς καμμία διάθεση για καθοδήγηση, ας βρεθούμε όλοι μαζί, με μορφή είτε συλλογικοπότερας είτε συνεργασίας για να μετατρέψουμε την απόγνωση σε ελπίδα. Με θέσεις και στόχους που θα είναι εκ των προτέρων συμφωνημένα, χωρίς αγκυλώσεις και οργανωτικούς συγκεντρωτισμούς. Με διαδικασίες συλλογικές που θα πρωθούν την καθημερινή οργάνωση ενάπτια στο καθεστώς της εργασιακής εκμετάλλευσης.

ΕΛΑΤΕ ΕΔΩ Ή ΚΑΝΤΕ ΚΑΤΙ ΆΛΛΟ, ΠΑΝΤΩΣ ΑΝΤΙΣΤΑΘΕΙΤΕ, ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΟΔΡΟΜΟΣ. ΑΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΟΥΜΕ ΑΝΤΙΠΑΛΟ ΔΕΟΣ ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ!

Αυτή η μόρφωση μοιράζει χειροπέδες

Αυτή η μόρφωση μοιράζει χειροπέδες

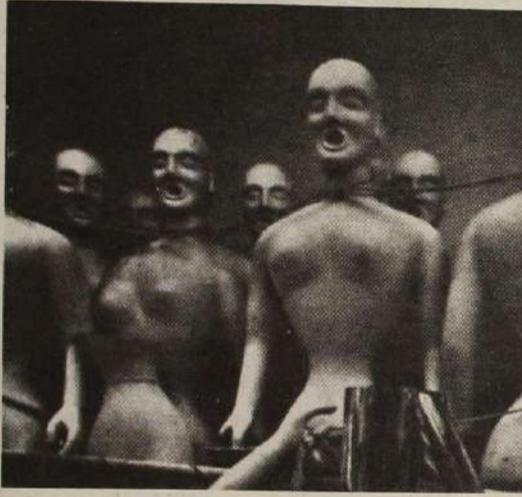
Τίποτα δεν μας σταματά

(τα πανό τής κατάληψης του κτιρίου στο οποίο στεγάζονται το 1ο και το 2ο Λύκειο της Αγίας Παρασκευής)

Δευτέρα 3 Νοέμβρη. Οι μαθητές του 1ου και του 2ου λυκείου της Αγίας Παρασκευής αποφασίζουν να καταλάβουν το κτίριο που στεγάζει τα δύο σχολεία. Αίτημα τους η απόσυρση του νόμου Αρσ

ΟΙ ΔΙΑΔΗΛΩΣΕΙΣ ΒΛΑΠΤΟΥΝ ΤΗΝ ΕΥΡΥΘΜΗ ΠΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΟΣ

Την Τετάρτη 5 Νοεμβρίου πραγματοποιήθηκε σύσκεψη με πρωτοβουλία του Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε με θέμα τις συγκεντρώσεις και τις πορείες που "δυσχεραίνουν την ομαλότητα και την τάξη" στο κέντρο της Αθήνας. Παρόντες όλοι, υπουργοί δημόσιας τάξης, Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε και μεταφορών, εκπρόσωποι κομμάτων, συνδικάτων, εμπορικών συλλόγων, ο "λαοφιλής" δήμαρχος της Αθήνας και λοιποί εκπρόσωποι. Δεν είναι η πρώτη φορά που τίθεται το ζήτημα των διαδηλώσεων που γίνονται στην Αθήνα. Ήσα -ίσα που

το θέμα αυτό επανέρχεται στο προσκήνιο κατά τακτά χρονικά διαστήματα από τους εκάστοτε κυβερνώντες. Είναι κρυφός πόθος όλων των κυβερνήσεων τα τελευταία χρόνια, να θέσουν και νομοθετικά τέρμα στο δικαίωμα του συναθρούζεσθαι σε αυτούς που έχουν το θέρασος να ζητάνε δυναμικά να βρουν το δίκιο τους. Πρόσχημα για αυτή τη σύσκεψη ήταν τα περιβαλλοντικά προβλήματα που δημιουργούνται -εδώς το κυκλοφοριακό- καθώς και οι διαμαρτυρίες των εμπόρων που υποστηρίζουν ότι οι διαδηλώσεις ευθύνονται για την πτώση του τζίρου τους. Η υποκρίσια σε όλο της το μεγαλείο! Λες και δεν είναι η εγκληματική ανάπτυξη που κέντρου της Αθήνας η κύρια υπεύθυνη για το κυκλοφοριακό και το νέφος. Λες και δεν

φταίει η χαοτική και χωρίς καμία ουσιαστική υποδομή "τσιμεντοποίηση" της Αθήνας η οποία έγινε φυσικά προς όφελος όλων των νυν διαμαρτυρομένων και αγανακτούντων "κυρίων". Οι προτάσεις περί διαδηλώσεων που δεν θα καταλάβουν όλο το οδόστρωμα ή που θα γίνονται στο πεζοδρόμιο, φανερώνουν ποιος είναι ο στόχος τέτοιου είδους συσκέψεων: Ο ουσιαστικός περιορισμός των συγκεντρώσεων. Αυτό όμως δεν μπορεί να επιτευχθεί αμέσως. Πρώτα πρέπει να προετοιμασθεί και να διαμορφωθεί η κοινωνική συνείδηση. Δεν είναι τυχαίο ότι όλη τη προηγούμενη βδομάδα ο διακεκριμένος δημοσιογράφος N. Κακαουνάκης διαμαρτύροταν από το ραδιόφωνο του Φλας για αυτούς που διαδηλώνουν και παρακαλούν τη συγκοινωνία στο κέντρο της Αθήνας και αναρωτίσταν πότε θα παρθούν μέτρα για να σταματήσει αυτό το κακό. Ο Κακαουνάκης βέβαια δεν είναι κανένας τυχαίος. Αποτελεί το σύγχρονο παρακράτος. Είναι αυτός που καταγγέλλει και συκοφαντεί μονίμως από την εκπομπή του όσους απεργούν, διαδηλώνουν, αγωνίζονται. Είναι αυτός που σε κάθε περίπτωση είναι διατεθειμένος να βγάλει τα κάστανα από τη φωτιά για να υποστηρίξει την κυβερνητική γραμμή.

Παρά τη συνεχή υποχώρηση του ανατρεπτικού κινήματος, η κοινωνία εξακολουθεί να διατηρεί και αντιστάσεις και μνήμη και συνείδηση. Γι' αυτό και τέτοια μέτρα είναι δύσκολο να περάσουν, παρά το διακαή πόθο των κυβερνώντων. Ξέρουν πολύ καλά ότι η καταστολή καμία φορά φέρνει το αντίθετο αποτέλεσμα και οξύνει τα αντανακλαστικά της κοινωνίας. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να βρισκόμαστε σε συνεχή εγρήγορση για προλάβουμε τέτοιες μεθοδεύσεις στη γένεση τους.

T.A.

Υπενθύμιση...

Για να μην ξεχνιόμαστε, στο στέκι Ανω - Κάτω Πατησίων, το οποίο ως γνωστόν δέχτηκε φασιστική επίθεση και έχει καταστραφεί σε μεγάλο μέρος του, γίνονται εργασίες για τις οποίες χρειάζεται ανθρώπινο δυναμικό. Οι εργασίες γίνονται σχεδόν καθημερινά, από τις 10 πμ - .... Η συμβολή όλων μας είναι απαραίτητη.

Βιβλιοπαρουσίαση...

Η ΡΩΣΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Πρόκειται για καινούργια έκδοση περιέχει κείμενα των ΓΚΟΜΠΕΝ, ΡΟΚΕΡ, ΑΒΡΙΤΣ κ.α. Περιέχει φωτογραφικό υλικό καθώς και χρονολόγιο του ρώσου αναρχισμού.

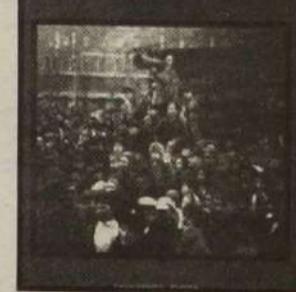
"Η Ρώσικη Επανάσταση αποτελεί σταθμό στην ανθρώπινη πάλη για ελευθερία, ο δε "Θρίαμβος" της αναπτέρωσε τις ελπίδες μιας ανθρωπότητας που στέναζε κάτω από το ζυγό του κεφαλαίου, επιβεβιώνοντας -σε αντίθεση με τις μαρξιστικές προβλέψεις- την προφητική ρήση του Μπακούνιν: "Το άστρο της επανάστασης θα ανατείλει ψηλά πάνω από τη Μόσχα... και θα γίνει ο φάρος που θα καθοδήγησε μια απελευθερωμένη ανθρωπότητα (1848)" Ωστόσο, η πραξικοπηματική ιδιοποίηση της από τους μπολσεβίκους κατέφερε ένα συντριπτικό πλήγμα στη ριζοσπαστικότητα και την ελευθερία των μαζών επιβεβιώνοντας και πάλι τον Μπακούνιν που έλεγε από το 1873 ότι υπό το πρόσχημα της "δικτατορίας του προλεταριάτου", "μια νέα τάξη διανοουμένων θα αντικαταστήσει τους φεουδάρχες και τους καπιταλιστές, αρνούμενη στους ανθρώπους την ελευθερία τους". Οι στόχοι του παρόντος βιβλίου είναι:

α) Η εξέταση της γεννησης και της ανάπτυξης αυτής της τάξης, εξέταση που ξεκινάει από το ριζοσπαστικό παρελθόν φτάνοντας μέχρι την εγκαθίδρυση του κρατικού καπιταλισμού στη Ρωσία από τους κατεξοχήν εκπρόσωπους της: τους μπολσεβίκους. Η ανίχνευση αυτή πιστεύουμε ότι καθιστά εμφανέστατη τη νοητή γραμμή που συνδέει την επικράτηση του εξουσιαστικού σοσιαλισμού με τη σημερινή κατάρρευση του ανύπαρκτου-υπαρκτού σοσιαλισμού.

β) Η καταγραφή της ιστορίας του ρώσικου αναρχικού κινήματος μέσα στα πλαίσια της ευρύτερης πάλης των ρώσικων μαζών για μια ελεύθερη σοσιαλιστική κοινωνία.

ΓΚΟΜΠΕΝ / ΡΟΚΕΡ / ΑΒΡΙΤΣ κ.α.

Η ΡΩΣΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ

ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ

Πρόκειται για επανέκδοση. Περιέχει δοκίμια του ΜΑΡΡΑΙΗ ΜΠΟΥΚΤΣΙΝ.

"Η ιεραρχία, η κυριαρχία κι ο σεξισμός δεν εξαφανίζονται με το "δημοκρατικό συγκεντρωτισμό" με μια "επαναστατική ηγεσία", μ' ένα "εργατικό κράτος και με μια σχεδιασμένη οικονομία". Εκείνο που πρέπει να δημιουργήσουμε για να αντικαταστήσουμε την αστική κοινωνία, δεν είναι μόνο η αταξική κοινωνία που οραματίστηκε ο σοσιαλισμός, αλλά και η μη καταπιεστική ουποία που οραματίστηκε ο αναρχισμός".

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΑΧΝΟΒΙΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ 1918-1921

Πρόκειται για επανέκδοση. Εκτός από το κείμενο του ΠΕΤΡΟΥ ΑΡΣΙΝΟΦ περιέχει παραρτήματα με μαχνοβίτικες διακηρύξεις και φωτογραφικό υλικό.

"Στο βιβλίο αυτό καταγράφεται η ιστορία ενός μοναδικού, απόλυτα αυθεντικού κι ανεξάρτητου κινήματος της εργατικής τάξης που σταδιακά αποτάπει συνείδηση του εαυτού της και βγαίνει στο στίβο της ιστορικής δράσης. Ο συγγραφέας τονίζει ότι το κίνημα αυτό θα είχε υπάρξει και χωρίς το Μάχνο από τον οποίο πήρε το όνομα του, αφού οι ζωντανές δυνάμεις που δημιούργησαν το κίνημα και τον ανέδειξαν απλώς σαν ταλαντούχο ηγέτη τους, υπήρχαν και χωρίς αυτόν. Τέλος σκιαγραφούνται πολύ γλαφυρά η προσωπικότητα κι ο ρόλος του Μάχνου και περιγράφεται με τρόπο συνταρακτικό την υπότιμη των Μαχνοβιτών ενάντια στους αριστερούς και δεξιούς αντεπαναστάτες για τη δημιουργία μιας ελεύθερης κοινωνίας και την υλοποίηση των στόχων της προδομένης Ρώσικης Επανάστασης.

Σημ.: Όλα τα βιβλία είναι των εκδόσεων Ελεύθερος Τύπου

Τι συμβαίνει στα Εξάρχεια;

Αποδεικνύεται πως το πέρασμα από τις επιχειρήσεις αρετής στους μπράβους κι από τον έλεγχο της πλατείας από τους μπάτσους στον έλεγχο της πλατείας από τη μαφία των νυχτερινών κέντρων, δεν έχει μεγάλη απόσταση. Το μόνο δρόμο που έχει να διανύσει ένας ιδιοκτήτης μαγαζιού είναι αυτόν της άγνοιας και της λήθης. Ο κ. Πιέρος -ο ιδιοκτήτης της εξωτικής καφετέριας της πλατείας πρώην Τσαφ κι Εξ αρχής- έχει μεγάλη άγνοια κι ακόμα μεγαλύτερο θράσος. Ο εν λόγω κύριος τυγχάνει και ιδιοκτήτης λεσχών και μαγαζιών με κουλοχέρηδες στην πλατεία Ομο-

νοίας. Γνωστές κι οι σχέσεις του με μπάτσους και πρεζέμπορους. Ακριβώς αυτές τις σχέσεις -και την κουλούρια από τη οποία απορρέουν- θέλει να επιβάλει και στα "παρθένα" Εξάρχεια. Φοίνικες και ψάθες στο ισόγειο, κουλοχέρηδες και πορνεία στο υπόγειο

Η ανακολουθία του συγκεκριμένου κυρίου με τη συγκεκριμένη πλατεία -ή με το φαντασιακό της- πήρε τις διαστάσεις ανοιχτής σύγκρουσης. Αφού οι προτάσεις για οικονομική βοήθεια στα "παιδιά" -δηλαδή στα πολιτικοποιημένα στοιχεία της περιοχής- κι οι προσφορές για υψηλόμισθη επαγγελματική συνεργασία -δηλαδή "προστασία" του μαγαζιού- απορρίφθηκαν απαξιωτικά, ήρθε η σειρά των νονών της νύχτας. Εξ από αυτούς απείλησαν στο όνομα του κ. Πιέρου τη γνωστού θαμώνα της πλατείας. Τον "κατέστησαν" υπεύθυνο για ο.τιδήποτε πάθει το μαγαζί -είναι γνωστό ότι έχει σπαστεί δυο τρεις φορές στο πρόσφατο παρελθό

Απεργία πείνας εκπαιδευτικών

Ένα μήνα απεργίας πείνας συμπληρώνουν οι εκπαιδευτικοί Δημήτρης Κούγκας και Ελένη Παληοτζήκα. Δημοσίευσαν την έναρξη της απεργίας πείνας, καθώς και αφίσα που κολλάται στη Θεσσαλονίκη.

Στην Ελλάδα σημέρα επικρατεί αδιαφορία, κυνισμός ή ακατάσχετη φλυαρία του τίποτα. Και τα τρία παραπέμπουν στην σιωπή. Η γενικότερη ανομβρία βαθιάς σκέψης και γραφής, κατάφερε να μεταστρέψει ένοιες που έχασαν πια το περιεχόμενό τους και μεταφέστηκαν σε εντελώς διαφορετικά πράγματα, όπου η απάτη αποκαλείται πολιτική, ο θάνατος ζωής, ο φόβος σύνεσης, η υστερία χαρά. Σε καιρούς απαξίας της ζωής, ιδιώτευσης, κομφορμισμού, χρειάζεται περισσότερη εντίαση στο θανατικό μοντέλο. Είναι ύψιστη η υποχρέωση των σκεπτόμενων πολιτών να αντιδρούν με την διακίνηση ιδεών και έκθεση των απόψεων τους.

Σήμερα είναι επιτακτικότερη η ανάγκη αυτή, αφού αυτό το ωχρό ομοίωμα ζωής που οι αρχαίοι το έλεγαν Άδη, αυτές οι σκιές που σήμερα τις βαφτίζουν ανθρώπους και που για να καλύψουν την απουσία πραγματικότητας-ζωής, καταναλώνουν αντικείμενα, θεωρώντας τα προεκτάσεις του χαρακτήρα τους, αυτός ο κόσμος φάντασμα απουσιάζει παντελώς από την λήψη αποφάσεων, την διαδικασία κριτικής της ζωής. Έχουν καταντήσει οι άνθρωποι νευρωτικά ναιάγεια που καταφεύγουν στο καταφύγιο της άκριτης συναίνεσης με την "δύναμη" που αποφασίζει γι' αυτούς και εναντίον τους· η ευθύνη για το κατάντημά τους είναι ακέραιη. Σήμερα σ' αυτήν την φρικαλεότητα έρχεται να προστεθεί η φρικαλεότητα του νομοσχεδίου για την παιδεία, που πλέον δεν θα βγάζει ανθρώπους ναιάγεια άλλα ψυχρές μηχανές, που πρέπει να αποδεχτούν την αλλοτρίωση σαν βασικό κανόνα ζωής (...).

Η παιδεία δεν είναι άσχετη με την σημερινή αδράνεια και την παθητικό-

τητα, την πολιτική και κοινωνική, που χαρακτηρίζει την εποχή μας. Όταν οι βρυκόλακες της γνώσης, αυτές οι συμμορίες θανάτου, με το νομοσχέδιο του μίσους αυξάνουν τις γραπτές εξετάσεις μαθημάτων ενός τριμήνου σε 43(!!), καταργούν τον θεσμό του ανεξεταστέου και οδηγούν πρόωρα τα παιδιά στη δουλειά και την εκμετάλλευση, αυξάνουν τον αριθμό μαθημάτων εισαγωγής στα πανεπιστήμια σε 16, καταργούν την επετηρίδα, τον τελευταίο εναπομείναντα θεσμό χωρίς ρουσφέτι αφού θέλουν δουλοπρεπείς εκπαιδευτικούς. Πράγμα που είχε επισημάνει ο Παπανούτσος λέγοντας: "Θέλουν τον δάσκαλο υποτελή... τον έχουν καταδικάσει σε μια ηθική δουλειά που προσβάλει την αξιοπρεπεία του, και κηδεμονεύεται". Σημειωτέον ότι το 54% του πληθυσμού της Ελλάδας είναι υπέρ της επετηρίδας και 15% δεν απάντησαν στην έρευνα που έκανε η εφημερίδα "Τα Νέα". Τέσσερα δισ. θα στοιχίζουν κάθε φορά οι εξετάσεις της υποταγής των εκπαιδευτικών. Εξί δισ. θα στοιχίζουν οι χαφίδες-αξιολογήτες του μίσους για να τους υποτάξουν 1.200.000 τον μήνα θα πληρώνονται οι δουλοπρεπείς υμητές πανεπιστημιακοί για να αποσιωπήσουν αυτά τα εγκλήματα και να τα εκθειάζουν. Με την συναίνεση των επασχυντών, εξωνημένων και χωρίς ήθος μαριονέτών της ΟΛΜΕ και ΔΟΕ και όσων τους ακολουθούν, μελλοντικών βουλευτών· βουλευτών που σε καιρούς στυγνής λιτότητας έκαναν δώρο στους εαυτούς τους 25 εκατομμύρια αναδρομικά κούραστης ο καθένας και 100% αύξηση μισθού εκατομμυρίων (...).

Ο Μπέρναρ Σω είχε πει ότι "η μόνη περίοδος που διακόπηκε η εκπαίδευση του ήταν όταν πήγαινε στο σχο-

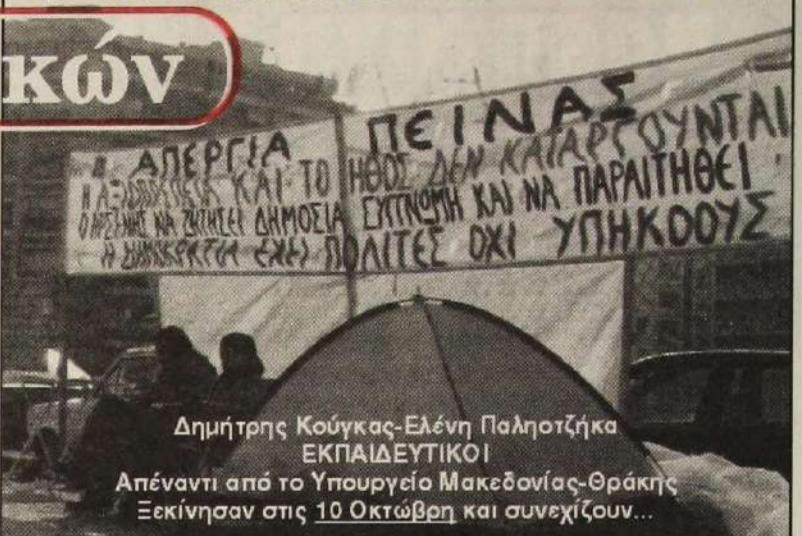
λείο". Σχολείο που εύστοχα ορίζει ο Ζαν Μαρκ Ραινηώ: «για μας το σχολείο δεν είναι παρά ένα άτεγκτο σύννεφο από γκρίζους τοίχους, όπου από παντού αποπνέει ο θάνατος κι όπου, κάτω από την ιδεοληπτική και νευρωτική πίεση "διανομένων", που θεωρούνται πια αυθεντίες στην τέχνη της μετάδοσης μιας σπερεύτηπς και ψυχρής γνώσης, σβήνουν σιγά-σιγά οι τελευταίες ακτίδες ζωής και δημιουργικού αυθορμητισμού των παιδιών».

Και συμπληρώνει ο Καστοριάδης: «η ταινία που έχει περάσει έξω απ' την παραγωγή, έχει περάσει στην εκπαίδευση, στην οποία ολοένα και περισσότερο αυτό που ενδιαφέρει αυτούς που κάνουν τις λεγόμενες "δήθεν μεταρρυθμίσεις" της εκπαίδευσης είναι να μπουν τα παιδιά σε μια γραμμή και να κατευθυνθούν εκεί όπου αυτοί νομίζουν ότι η κοινωνία έχει ανάγκη να υπάρξουν εργαζόμενοι, γιατροί, δικηγόροι, καθηγητές κ.α. Φυσικά αυτά συνεχώς αποτυγχάνουν για άλλους λόγους, αλλά αυτή είναι η προσπάθεια του συστήματος». Όλα αυτά συμβαίνουν επειδή, όπως γράφει ο Όργουελ στο "1984", οι άνθρωποι, "παρατημένοι στους εαυτούς τους, θα συνεχίσουν από γενιά σε γενιά και από αιώνα σε αιώνα να δουλεύουν, να γεννούν και να πεθαίνουν, όχι μόνο χωρίς να νιώθουν καμιά διάθεση να επαναστατήσουν, αλλά και χωρίς να έχουν την ικανότητα να καταλάβουν πώς ο κόσμος θα μπορούσε να είναι διαφορετικός από ότι είναι. Μπορεί να δοθεί ελευθερία σκέψης, γιατί δεν έχουν σκέψη».

Την ίδια δυσσίωνη πρόβλεψη κάνει και ο Χάξελεύ στον "Θαυμαστό Καινούργιο Κόσμο": "ένα πραγματικά αποτελεσματικό ολοκληρωτικό κράτος θα ήταν εκείνο, όπου το παντοδύναμο εκτελεστικό σώμα των πολιτικών αρχηγών και η στρατιά των διευθυντών τους, θα κυβερνήσει την παιδεία φέουδο του και να την λυμαίνεται. Αυτοί ψηφίζουν τους νόμους και δημιουργούν τα προβλήματα. Αυτοί να υποστούν τις συνέπειες (...).

Αρκετά! Εμείς δεν το ανεχόμαστε. Η θρασύτητα και η πολιτική αλητεία ξε-

Η ΤΑΦΟΠΛΑΚΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Δημήτρης Κούγκας-Ελένη Παληοτζήκα
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ
Απέναντι από το Υπουργείο Μακεδονίας-Θράκης
Ξεκίνησαν στις 10 Οκτώβρη και συνεχίζουν...

- Οι βρυκόλακες της "γνώσης" με τα δολοφονικά νομοσχέδια για την ΠΑΙΔΕΙΑ, ρημάζουν την ανθρώπινη ψυχή
- Οι ενεργοί πολίτες οφείλουν να εναντιώθουν στην ιδιώτευση της τηλεδημοκρατίας
- Για να μην καταντήσουμε νευρωτικά ναιάγεια, ψυχρές μηχανές

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΛΗΤΕΙΑ ΔΕΝ ΘΑ ΠΕΡΑΣΕΙ

τι γιατί θα αγαπούσαν την υποδούλωσή τους".

Σ' αυτό το άθιλο μοντέλο όπου η παιδεία ενταφιάζεται με πνευματικά σφυρηλατημένες χειροπέδες, ας εναντιώθουμε με ενεργό συμμετοχή στα κοινά (...).

Γι' αυτό ξεκινάμε απεργία πείνας, με νερό μόνο, απέναντι από το υπουργείο Μακεδονίας-Θράκης, κατάθεση εκλογικού βιβλιάριου και προσφυγή στα δικαστήρια, που προτείνουμε και στους άλλους αδιόριστους. Γιατί κανείς δεν έχει το δικαίωμα να θεωρεί την παιδεία φέουδο του και να την λυμαίνεται. Αυτοί ψηφίζουν τους νόμους και δημιουργούν τα προβλήματα. Αυτοί να υποστούν τις συνέπειες (...).

Αρκετά! Εμείς δεν το ανεχόμαστε. Η θρασύτητα και η πολιτική αλητεία ξε-

πέρασε κάθε προηγούμενο και ο ασήμαντος κατά τα άλλα Κοντογιαννόπουλος, ενώ χρεώνεται ήδη με μια δολοφονία, το νεκρό καθηγητή Τεμπονέρα, τολμά και μιλά ο αναίσχυτος.

Θα κλείσουμε με μια φράση του Καστοριάδη: "η ανθρωπότητα διέσχισε ήδη περιόδους κατάπτωσης και ληθαργίας, τόσο πιο ύπουλες όσο πιο πολύ συνοδεύτηκαν από αυτό που συνήθως ονομάζουμε υλική ευμάρεια, όπως π.χ. οι αιώνες της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Ελπίζω η φάση αυτής της ληθαργίας να είναι η βραχύτερη δυνατή". Το ευχόμαστε.

Δημήτρης Κούγκας,
Ελένη Παληοτζήκα
Άνεργοι εκπαιδευτικοί
Θεσσαλονίκη 9-10-1997

Ο αγώνας για τη γη στη Βραζιλία

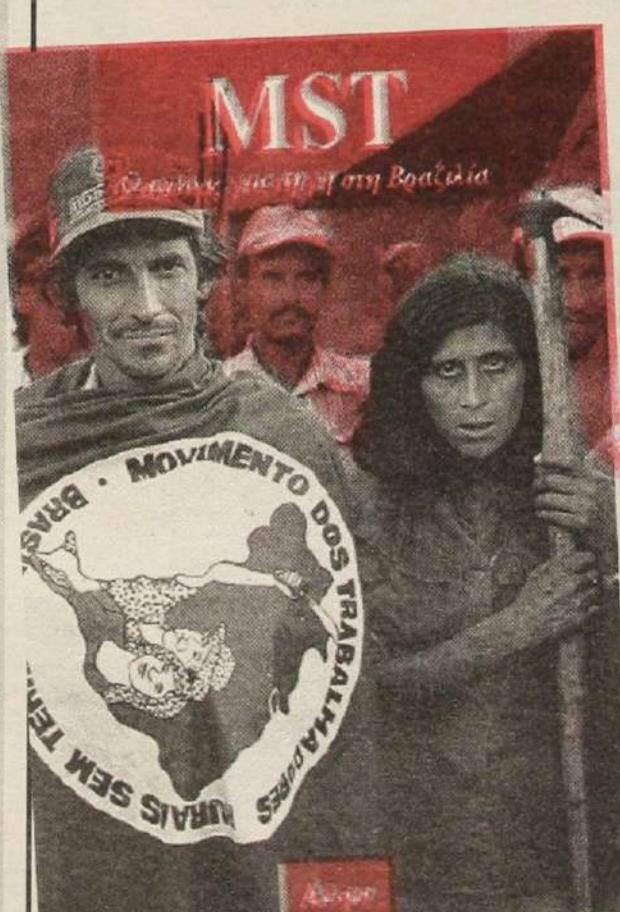
Εκδήλωση ενημέρωσης με τον Adinaldo Nascimento, εκπρόσωπο του MST (Κίνημα των Χωριών Γη)

Βιντεοπροβολή-έκθεση φωτογραφίας

Θεσσαλονίκη: Τρίτη 11 Νοεμβρίου, 9.00 μμ, πάνω με μακρόδισκος
Αθήνα: Πέμπτη 13 Νοεμβρίου, 6.00 μμ, ΛΣΟΕΕ

Επιπλέον άλλη λεπτομέρεια στον Αγώνα των Ζωταίστας (Θεσσαλονίκη)
Παραστούσεις Αλληλεγγύης στον Αγώνα των Ζωταίστας (Αθήνα)

Κυκλοφόρησε...

Αυτό το βιβλίο αποτελεί παρουσίαση του αγώνα του MST, του Κινήματος των Χωριών Γη της Βραζιλίας, γραμμένο από δύο μέλη του, τον Joao Pedro Stedile και τον Frei Sergio. Ταυτόχρονα είναι μια παρουσίαση του αγώνα για τη γη στη χώρα, των παραμέτρων και της ιστορίας του (...).

Μια τέτοια έκδοση είναι απαραίτητη για να γίνει κατανοητή η πραγματικότητα αυτού του αγώνα, να εκτιμηθούν τα θετικά και τα αρνητικά στοιχεία του (...). Εκτός αυτού, η κατανόηση της συνθετότητας ενός αγώνα νέου τύπου ό

Αλφα

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΑΝΑΡΧΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
9 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1997

ΖΑΠΑΤΙΣΤΑΣ

Είμαστε i Aquí εδώ! estamos!

Τίποτα πια δε θα μας κάνει να σωπάσουμε

Εδώ στο μεξικάνικο νότο, στις κοιλάδες, τα βουνά και τη ζούγκλα οι εξεγερμένοι ινδιάνοι/ες εξακολουθούν να υψώνουν τη φωνή της αντίστασης και της αξιοπρέπειας απέναντι σε ένα σιωπηλό και καθημερινό πόλεμο. Ζώντας κάτω από τις ίδιες συνθήκες που τους ανάγκασαν να πάρουν τα όπλα αντιστέκονται στην πείνα, το στρατιωτικό αποκλεισμό και τις επιθέσεις της αστυνομίας και των παραστρατιωτικών ομάδων.

Πόσοι άνθρωποι έχουν εκδιωχθεί από τις κοινότητές τους; Πόσοι υποφέρουν; Πόσα σπίτια έχουν καταστραφεί; Πόσοι ινδιάνοι/ες έχουν δολοφονηθεί επειδή υπερασπίστηκαν ένα κομμάτι γης, πόσοι έχουν φυλακιστεί επειδή δεν επέτρεψαν περισσότερες ταπεινώσεις;

Μετά από τρία χρόνια ένοπλου και πολιτικού αγώνα, διαλόγου υπό το κράτος απειλών και ψυχολογικής φθοράς οι εξεγερμένοι ζαπατίστας συνεχίζουν να αυτοοργανώνουν τη ζωή τους, 'συνεχίζουν να υφαίνουν το αύριο που τους αξίζει...'

Κείμενα: Ε.Π.

Φωτογραφίες: Ν.Π., Μ.Μ., Ε.Π.

Τεχνική Επιμέλεια: Αλφα Αθήνας

Ένα ταξίδι στο ζαπατιστικό όνειρο

Ta Βουνά στα Ορεινά της Τσιάπας, στο Los Altos, είναι πάντοτε καλυμένα από ένα πέπλο ομίχλης που σκεπάζει τα πάντα με τους περιστέρους κρύο και μυστήριο. Το μεσημέρι ο καυτός ήλιος και ο έντονα γαλάζιος ουρανός τα διαγράφουν καταπράσινα, φωτεινά και αμετακίνητα αλλά γρήγορα επιστρέφουν στο θυμό τους που γίνεται Βραχί, λάσπη, σύννεφα και σκοτάδι. Είναι η γη των ινδιάνων Tzotziles, των "αντρών και των γυναικών υγκερίδων". Είναι μέρος της ελεύθερης και εξεγερμένης γης των ζαπατίστας, των αντρών και των γυναικών που έρχονται από τη νύχτα.

"Έχει τέσσερα στρατόπεδα της κυβέρνησης εδώ γύρω. Θέλουν να μας τελειώσουν. Πριν δυο μέρες υπήρχε μεγάλη ένταση. Φορτηγά με PRIListas και παραστρατιωτικούς έρχονταν για να μας σκοτώσουν. Άκυρονταν πυροβολισμοί. Ήμασταν πρετοιμασμένοι να φύγουμε στα Βουνά", λέει ο 20χρονος Aurelio με το καλυμένο πρόσωπο, υπεύθυνος της ζαπατιστικής φρουράς του Aguascalientes II, στην κοινότητα Oventic των Los Altos. Είναι τρεις μέρες μετά τις εκλογές της δημοκρατίας της Ισπανίας, σε συνεργασία με τον ομοσοπονδιακό στρατό και την αστυνομία αυξάνουν τις απειλές και τις προκλήσεις τους. "Εμείς οι ζαπατίστας δε θα ψηφίσουμε, αλλά ούτε θα επιτρέψουμε να εγκαταστηθούν οι κάλπες", πάντα παραμένει τον ίδιο ο πρόσωπος των 33 ζαπατιστικών κοινοτήτων αυτού του δήμου, αλλά και ολόκληρης της Τσιάπας.

"1. Τα πολιτικά κόμματα ενδιαφέρονται για τους ινδιάνους λαούς μόνο όταν χρειάζονται ψήφους, αλλά όταν

έρχονται στην εξουσία τους ξενούν.

2. Σε τίποτα δεν ωφελεί να ψηφίσουμε ένα άλλο κόμμα, γιατί το PRI θα παραμείνει στην εξουσία, ακόμα κι αν κερδίσει ένα κόμμα της αντιπολίτευσης.

3. Επιπλέον τα κόμματα της αντιπολίτευσης είναι μέρος του ίδιου αυτοπάτητος του κράτους-κόμματος.

4. Το μεξικανικό πολιτικό σύστημα είναι διεφθαρμένο και το ίδιο είναι όλα τα πολιτικά κόμματα.

5. Οι πολιτικοί πρέστες χρησιμοποιούν τις ψήφους του λαού μόνο για να πάρουν την εξουσία και όχι για να ικανοποιήσουν τις μεγάλες ανάγκες των λαών μας.

6. Η μεξικανική κυβέρνηση δεν εφέρμοσε τις αυτονομίες του San Andres για τα δικαιώματα και την κουλτούρα των ινδιάνων.

7. Η μεξικανική κυβέρνηση ποτέ δεν έδωσε σημασία στις απαγόρευσης του EZLN για δημοκρατία και δικαιοσύνη.

8. Η στρατιωτικοποίηση της Τσιάπας και της χώρας δεν επιτρέπει να υπάρχουν συνθήκες για ελεύθερη, εθελοντική και συνειδητή ψηφοφορία.

9. Χρειάζεται να φτιάξουμε μια νέα κοινωνία και αυτό δεν θα γίνει ψηφίζοντας για κάποιο κόμμα.

Με εκτίμηση,
εξεγερμένοι λαοί,

έγραφε ο ανακοίνωσης που μοιράζαν οι πάνω από δύο χιλιάδες ινδιάνοι ζαπατίστας στους δρόμους του αυτόνομου εξεγερμένου δήμου του San Andres, έδρα του διαλόγου για την ειρήνη, στις 5 Ιούλιο. Ποσοστό αποχής που ξεπέρασε το 80%, καμένες και κλεμμένες κάλπες, μπλοκαρισμένους δρόμους, πεταμένες επιπαγές του Procamp, (κυβέρνησης Βοήθεια - εξδημοτικά των αγροτών), κατάσταση

επιφυλακής και ενίσχυση του στρατού και της αστυνομίας, επιθέσεις των παραστρατιωτικών ομάδων, φόβο αλλά και οργισμένη αντίδραση όπου πίσω τους οι εκλογές. Μαζί με μια λεπτομέρεια: για πρώτη φορά ο κυβέρνησης, σε συνεργασία με τη UNICEF, έσποιες κάλπες για να ψηφίσουν "τα παιδάκια για τα δικαιώματά τους".

Το κίτρινο ξεχαρβαλωμένο λεωφορείο των "παστόρων για την ειρήνη" ξεκίνησε σχεδόν άδειο από την κοινότητα Oventic. "Θα πάμε στο Santiago El Pinar. Έχει διαμαρτυρία", λέει ο οδηγός με το χαμογελαστό μουστάκι. Ακολουθούν χωματόδρομοι που έχουν το ίδιο πλάτος με αυτό του λεωφορείου, αναρίθμητες στροφές και ακόμα περισσότερες λακούβες, ένα παρ' ολίγο τουμπάρισμα, στάσεις σε πάνω από δώδεκα κοινότητες, ινδιάνοι ζαπατίστας που αφίνουν τις ματσέτες τους και κατηφορίζουν τρέχοντας από τις κατακόρυφες φυτείες του καλαμποκιού, απορημένα παιδάκια και ένας έλεγχος: μόλις 100 μέτρα πριν την κοινότητα Santiago El Pinar βρίσκεται ένα από τα μεγαλύτερα στρατόπεδα της ομοσπονδιακής κυβέρνησης στην περιοχή. Η ομάδα των στρατιωτών που μπλοκάρει το δρόμο ζητά να μάθει τους λόγους της πορείας από το φορτηγάκι με την γνωστούκα που βρίσκεται μπροστά. Το χέρι του αξιωματικού -που ζητά τα διαβατήρια από τους ελάχιστους ζένους στο κατάμεστο, πια, από αγρότες ζαπατίστας λεωφορείο- τρέμει.

"Αυτή η επιτροπή δεν πήρε για να προκαλέσει, να απειλήσει ή να επιτεθεί στους PRIListas. Έχουμε καταλάβει ότι αυτές τις μέρες κινητοποιήστε με τα αυτοκίνητά σας και τα όπλα σας μέρα-νύχτα. Πολύς κόσμος, όντρες, γυναίκες και παιδάκια, αναγκάστηκε να αφήσει τα σπίτια του και να πάει στο Βουνό να κοιμηθεί. Είναι μεγάλο ψέμα ότι υπάρχουν κινήσεις ενόπλων ζαπατίστας που θέλουν να σκοτώσουν τους PRIListas. Οι ζαπατίστας έχουν τη δέσμευση να μη προκαλούν, να μην επιτίθενται στους ινδιάνους αδερφούς τους, γιατί οι ζαπατίστας δεν αγωνίζονται ενάντια στους φτωχούς ινδιάνους αδερφούς τους, αλλά αν δεκτούν επίθεση έχουν το δικαίωμα να αμυνθούν, με τη βοήθεια όλων των κοινοτήτων. Οταν υπάρχουν μεγάλα προβλήματα, αυτοί που υποφέρουν είναι οι άντρες, οι γυναίκες και τα παιδιά, ενώ οι αρχηγοί των PRIListas και των λευκών φρουρών (σημ.: παραστρατιωτικές ομάδες) είναι ευπικισμένοι τρώγοντας, πίνοντας μπύρες και κερδίζοντας πολλά χρήματα, ενώ για όλο τον κόσμο υπάρχει φόβος, αρρώστεις και θάνατος", έγραφε, ανάμεσα στ' άλλα, η ανακοίνωση που ακουγόταν στην πλατεία του Santiago σ' όλη τη διάρκεια της συγκέντρωσης - διαμαρτυρίας για τις επιθέσεις στο κίτρινο της εξεγερμένης δημαρχίας και της κοοπερατίβας κειροτεχνίας του San Andres, όπως και για τις απειλητικές κινήσεις ενάντια σε ζαπατιστικές κοινότητες. Η συγκέντρωση - οπως όλες οι ζαπατιστικές εκδηλώσεις - τελείωσε με μαρίμπα και χορό.

Μήνυμα του c. Moises

**Κοινότητα Oventic, λίγο
μετά τα μεσάνυχτα
της 9ης Ιούλη 1997**

Στο όνομα της κοινότητας του Oventic, στο όνομα όλων των ανδρών, γυναικών και παιδιών του Aguascalientes II και επίσης στο όνομα όλων των συντρόφων, όλων των συντροφισών της περιοχής Los Altos, θα θέλαμε να σας ευχαριστήσουμε για την επίσκεψή σας. Για μας έχει μεγάλη σημασία η παρουσία σας εδώ μαζί μας, γιατί θέλουμε να σας κατάσταση στην οποία ζούμε, αν και δεν θα μπορέσετε να δείτε τα πάντα. Άλλα από τα λίγα που θα ζήσετε, ελπίζουμε ότι θα γίνετε μάρτυρες στη χώρα σας για τη πώς ζούμε, αλλά και πώς κινούμαστε για να αποφύγουμε οποιαδήποτε σύγκρουση με την κακή κυβέρνηση, αλλά και με τους PRIListas που είναι αδέλφια μας και δεν το γνωρίζουν.

Ζέρουμε ότι για να έρθετε από εκεί και να φτάσετε ως εδώ στο Aguascalientes και σε άλλα Aguascalientes δεν είναι κάτι εύκολο. Σημαίνει ότι έχετε συνειδηπότερη, ότι έχετε τη θέληση. Είναι μια μεγάλη στήριξη, μεγάλο κουράγιο γιατί θέλουμε να έρχονται κι από άλλες χώρες, την Ιαπωνία, τη Γερμανία, την Αγγλία, τη Βραζιλία. Είναι μια απόδειξη αλληλεγγύης για μας, αλλά πολύ περισσότερο για την κυβέρνηση. Η κυβέρνηση αντιλαμβάνεται ότι εμείς σαν ινδιάνοι ζαπατίστας δεν είμαστε μόνοι. Η κυβέρνηση φοβάται, δεν θέλει να δεχτεί, δεν θέλει να δει αυτόν τον κόσμο που μας κάνει περίφανους που αγωνίζομαστε.

Θέλουμε να σας ευχαριστήσουμε για την εργασία, για την προσπάθειά σας, για την οικονομική σας στήριξη. Θέλουμε να ευχαριστήσουμε τους συντρόφους και συντροφισές στην Ελλάδα, τους άνδρες τις γυναίκες και τα παιδιά για όλα όσα έχουν κάνει για να συνεισφέρουν στον αγώνα μας. Για να τα ξοδεύει κανείς δεν είναι δύνατος μάλιστας μέρας ζηρασίας. Είναι οι κειρότεροι μήνες του χρόνου. Εμείς σαν ζαπατίστας, σαν ινδιάνοι θα συνεχίσουμε να αγωνίζόμαστε να μαχόμαστε ενάντια στην κακή κυβέρνηση, με τα όπλα, με την πολιτική. Ενάντια στην αδίκια, ενάντια σ' αυτό το σύστημα εκμετάλλευσης

Εμείς θα συνεχίσουμε να αγωνίζομαστε για τα καλό των λαών μας. Γνωρίζουμε ότι ζούμε μια κατάσταση πολύ δύσκολη, με πολλή πείνα, πολλή δίψα, πολλή αρρώστια. Εξαιτίας του πολέμου, όχι τόσο του ένοπλου πολέμου, αλλά του πολέμου σε όλα τα άλλα επίπεδα.

Μαζί με τους αυτοντρόφους της Comandancia θα αποφασίσουμε. Είναι πολύ πιθανό να σγοράσουμε καλαμπόκι, να σγοράσουμε λίγα τρόφιμα. Είναι αυτό που περισσότερο από οι ινδιάνοι ζαπατίστας δεν είμαστε μόνοι. Η κυβέρνηση φοβάται, δεν θέλει να δεχτεί, δεν θέλει να δει αυτόν τον κόσμο που μας περιέχει. Υπάρχουν οικογένειες, αδέλφα μας που μερικές φορές δεν έχουν να φάνε τίποτε, ότι μια τορτίγια, γιατί δεν υπάρχει δουλειά, δεν υπάρχουν χρήματα. Αυτό είναι το μεγάλο πρόβλημα. Αυτούς τους μήνες, Ιούλιο, Αύγουστο, Σεπτέμβριο και μέρος του Οκτώβρη είναι περίοδος ζηρασίας. Είναι οι κειρότεροι μήνες του

"Αν δε μας καθαρίσουν, μια μέρα θα φθάσουμε στο Zocalo", (σημ.: η κεντρική πλατεία της Πόλης του Μεξικού). Είναι ένας όλος νεαρός ζαπατίστας της φρουράς του Oventic που μιλάει πίσω από το μαντίλι και δε μπορεί να φανταστεί πώς δύο περίου μήνες μετά οι σύντροφοι και οι συντρόφισές του θα καταλάβουν με ειρηνικό και εντυπωσιακό τρόπο την πρωτεύουσα (βλέπε τα φύλλα νο. 101, 103, 104). Ακουμπισμένη στη μορφή του Ζαπάτα, που είναι ζωγραφισμένη στην πρόσωπη της πολύχρωμης κλινικής, είναι μια ινδιάνα που έχει κρεμασμένο στην πλάτη το παιδί της. "Οι ελλείψεις είναι μεγάλες. Σε φάρμακα και ανθρώπους. Γιατρός έρχεται μια φορά τη βδομάδα. Άλλα είναι μια κλινική της κοινόποτας και όχι της κυβέρνησης", τονίζει ο 24χρονος Βιολόγος-προσαγωγός της υγείας που συμμετέχει στο ανάλογο εκπαιδευτικό πρόγραμμα και έχει τέλεια γνώση της ελληνικής μυθολογίας αλλά και των μεξικάνων αναρχικών.

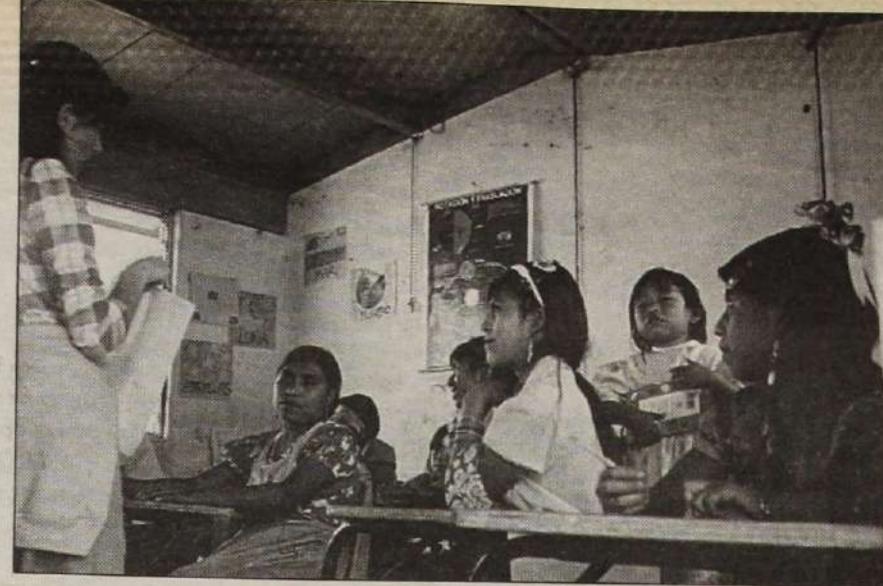
Λίγα μέτρα πιο κάτω, κάτω από ένα υπόστεγο του Aguascalientes είναι συγκεντρωμένες πολλές συντρόφισές της. Είναι μερικές από τις 800 περίου γυναίκες - μέλη της κοοπερατίβας χειροτεχνίας, "γυναίκες για την αξιοπρέπεια".

Οι γυναίκες των Los Altos, εκτός από το να προσέχουν από πολύ μικρές τα πρόβατα, που χρησιμεύουν μόνο για το μαλλί τους, μαθαίνουν κυρίως να υφαίνουν. Μετά την ζαπατίστικη εξέγερση και την εμφάνιση των επαναστατικών νόμων για τις γυναίκες, οι υφάντριες tzotziles οργανώθηκαν στον EZLN, άρχισαν να μιλάνε για πολιτική, να συζητούν για τα καταπιεστικά έθιμα και τις παραδόσεις που πρέπει να καταργηθούν, να γνωρίζουν τι σημαίνει "δικαιώματα των γυναικών". Αυτές είναι οι βάσεις στηρίζουσας των ζαπατίστας, που στέλνουν καλαμόπικι και φασόλια, λίγη ζάχαρη και λίγο αλάτι και που πολλές φορές υποφέρουν από απειλές και από επιθέσεις αλλά και από πείνα όταν δεν έχουν γη ή όταν δεν μεγαλώνουν τα καλαμπόκια.

Είναι μια υγρή νύχτα αλλά το γερμάτι κιτρινώπο φεγγάρι κάνει να φωτίζεται η μικρή παράγκα-καταφύγιο των νεαρών φρουρών. Το άστρο της νύχτας, διηγούνται οι ινδιάνοι, συνεχίζει να μεταδίδει τα μυνύματά του στους γιους και τις κόρες του μέσω των ονείρων. Γι' αυτό οι γονείς πάντοτε ρωτούν τα παιδιά τους τι ονειρεύπικαν, για να γνωρίζουν πώς θα φυλάζουν τις ψυχές τους, που είναι ό,τι πιο σημαντικό για τις ζωές τους.

Το Aguascalientes που μοιάζει έρημο, εγκατελειμένο και θλιμένο, με ελάχιστους ξένους επισκέπτες και ακόμη λιγότερους ινδιάνους και ινδιάνες, κυρίως παιδάκια από τις γειτονικές καλύβες. Σχεδόν ένα μήνα μετά θα ξαναγίνει το πολιτικό, πολιτιστικό, εκπαιδευτικό και επικοινωνιακό κέντρο της ευρύτερης περιοχής, ένα πολύθουσο και πολύχρωμο αμάγαλμα από άντρες, γυναίκες και παιδιά των ζαπατίστων κοινοτήτων, νεαρών chicanos των Ηνωμένων Πολιτειών με ράπερ εμφανίσεις και μεσόλικων Βορειοαμερικανών με αποσαλάκωτες εργατικές φόρμες. Θα είναι οι μέρες που θα πραγματοποιείται η Πρώτη Πολιτιστική Συνάντηση Chicanos - Zapistas, ενώ θα συνεχίζονται οι βάρδιες των εργασιών του αμερικανικού Big Frente Zapista για την κατασκευή ενός γυμνασίου.

Σε όλους τους κεντρικούς δρόμους της Τσιάπας η κραυγάλεα αναπυξιακή προπαγάνδα της κυβέρνησης συνυπάρχει με στρατιωτικές βάσεις, στρατιωτικά αεροδρόμια, ελέγχους της αστυνομίας των

δρόμων, της δικαστικής αστυνομίας, της ομοσπονδιακής, της πολιτειακής, της αστυνομίας της μετανάστευσης. Στο δρόμο προς το Παλένκε, δίπλα σ' ένα στρατιωτικό ανάχωμα, η τεράστια πινακίδα από τις εκαποντάδες "διαφημιστικές" για το έργο της κυβέρνησης- γράφει: "Η πράξη μετράει: Σε 2 χρόνια, 500 καινούριες αντιλίες πόσιμου νερού". Αρκετά χιλιόμετρα βορειότερα, πινγμένη μέσα στην πυκνή κρατική Βλάσπων και την αφόρητη ζέστη, βρίσκεται η κοινόποτη του Roberto Barrios. Εδώ, ανάμεσα στους 1200 tzeltales, άντρες, γυναίκες και παιδιά, υπάρχουν περίπου 20 φιλοκυβερνητικές οικογένειες. Είναι οι μόνες που έχουν έξω από τα σπίτια τους αντιλίες πόσιμου νερού.

Ένα ποτάμι χωρίζει τη φιλοζαπατίστικη κοινόποτη και το Aguascalientes της από το ομοσπονδιακό στρατόπεδο που, σακαρφαλωμένο σε μια πλαγιά, μπορεί να παραπρεί με κάθε λεπτομέρεια τις κινήσεις μιας ολόκληρης κοιλάδας. "Όταν πρίθην πριν δύο χρόνια να φτιάξουν το στρατόπεδο, ήρθαν εδώ, μέσα στα σπίτια και τότε Βγήκε τη κοινόποτη και τους εμπόδιζε και πετούσε πέτρες. Μετά ήρθε και η Δημόσια Ασφάλεια και πετούσε δακρυγόνα. Και τελικά φτιάχνει το στρατόπεδο πέρα από το ποτάμι", λέει ο Francisco, εκπρόσωπος της κοινόποτας. Η κοινόποτη είναι ουσιαστικά όμρος των στρατιωτών που ελέγχουν όποιον μπαίνει και βγαίνει, γράφουν τους αριθμούς των ελάχιστων σαραβαλιασμένων αγροτικών αυτοκινήτων, ζητούν "χαρτιά" από τους αγρότες όταν βγαίνουν για να δώσουν, όταν έχουν, τα ελάχιστα προϊόντα τους στην αγορά της πόλης, ρίχνουν τα σκουπίδια τους στο ποτάμι και πολλές φορές, άλλοτε κρυφά και άλλοτε φανερά, παρακολουθούν και ενοχλούν τις γυναίκες που πλένονται στο ποτάμι.

Στην πλατεία, δίπλα στο εμπορικό μαγαζί της "γραμματείας κοινωνικής ανάπτυξης" της κυβέρνησης, οι άντρες της κοινόποτας φτιάχνουν το δικό τους μαγαζάκι που θα είναι συλλογικό. Λίγα μέτρα πιο κάτω είναι το σχολείο, ένα πέτρινο κτίριο με σκεπή από αλουμίνιο που στε-

γάζει πάνω από 400 παιδάκια και που η δάσκαλα που έστειλε η κυβέρνηση μιλάει τη γλώσσα των chol, σε μια περιοχή όπου κατοικούν αποκλειστικά ινδιάνοι tzeltales.

Οι άνδρες, οι γυναίκες και τα παιδιά κάνουν τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα συνέλευση στο Aguascalientes, συζητούν για τα προβλήματα της κοινόποτας, για τις λιγοστές καλλιέργειες του καλαμποκιού, του καφέ, των φασολιών, του κακάο, γνωρίζουν τους επισκέπτες τους, όταν υπάρχουν. Οι γυναίκες κάθονται χωριστά από τους άντρες, δείχνουν δειλές και χωρίς διάθεση να μιλήσουν και να συμμετάσχουν. Τα μικρά τους κοιμούνται τυλιγμένα στις πλάτες τους, ακουμπισμένα σε πλαστικά και μαντήλια στο χώμα, κάποια κλαίνε από τον πυρετό και τη διάρροια. Μερικές απ' αυτές, γύρω στις 40, συμμετέχουν στην κοοπερατίβα χειροτεχνίας ενώ σκέφτονται να οργανώσουν και μια κοοπερατίβα ψωμιού, να φτάξουν ένα μεγάλο φουρνό και να ζυμώνουν ψωμί για ολόκληρη την κοινόποτη.

Ο σύντροφος Mario, που είναι ο σειρά του να φυλάξει το Aguascalientes μαζί με την οικογένειά του, είναι ανοιχτός, ομιλητικός, ενδιαφέρεται να μάθει τις συμβάσειν πέρα από τη γη του: "Έχει αγώνες στον τόπο σους. Τι λένε για τους ζαπατίστας; Τι σκέφτηκαν την 1η Γενάρη όταν έμαθαν ότι έγινε εξέγερση στην Τσιάπας; Έγω νομίζω ότι ο αγώνας πρέπει να γίνεται παντού, να είναι διεθνής, ενάντια στις κακές κυβερνήσεις. Η κοινωνία των πολιτών να απαιτήσει. Να πιέσει. Ο αγώνας να πάει μπροστά, όχι πίσω". Ήλιοβρέχει και πάλι. Είναι μέσα Ioul. Η νύχτα είναι υγρή και ζεστή και ο ουρανός είναι γεμάτος από αστέρια. Ο πόχος από τις σταγόνες της Βροχής που πέφτουν πάνω στις περίτεχνες ακυρένεις σκεπές μπλέκεται με τον πόχο των νερών του ποταμού και των βατραχιών που χοροποδούν στις όχθες του.

Για την έκουμενη. Άλλα την έκουμενη μερικού. Τσιφλικάδες, αγελαδοτρόφοι. Για την έκουμενη ινδιάνους δεν υπάρχει. Γι' αυτό πολύς κόσμος, γυναίκες και άντρες ήρθαν με μας. Γιατί; Γιατί εμείς δε λέμε ψέματα. Και όταν κάποιος που είναι οργανωμένος βλέπει έναν άλλο σύντροφο που είναι μεθυσμένος, που δε δουλεύει, που δεν έχει τίποτα, του εξηγεί τους λόγους και έτσι σιγά-σιγά μεγαλώνει το οργάνωση και ο αγώνας. Και όταν οργανωνόμαστε δουλεύουμε ενωμένοι, άντρες και γυναίκες, συλλογικά. Στα 3 μέτρα γης σπέρνουμε φασόλια αλλά δεν είναι για την οικογένεια που τα έχει, είναι για όλους. Και αν είναι 2-3 συπηριά φασόλια, τι να κάνουμε, είναι για όλους. Σ' αυτό έχουμε τη δύναμη, για να σκεφτούμε καλά, να δούμε καλά. Αν σκεφτόμαστε απομικά, δε μπορούμε να κάνουμε τίποτα ποτέ. Εμείς κοιμόμαστε μέσα στη λάσπη, μέσα στο χώμα, στους ψύλλους, μέρα και νύχτα. Αυτό δε το θέλουμε. Θέλουμε να το αφήσουμε. Όχι μόνο για το Μεξικό, αλλά για ολόκληρο τον κόσμο. Γιατί σε ολόκληρο τον κόσμο υπάρχουν σύντροφοι και συντρόφισες που πάνε να βρουν φαγητό στα σκουπίδια. Μια φορά πάγια στην Πόλη του Μεξικού και το είδα -αλήθεια σου λέω- να ψάχνουν στα σκουπίδια για μια τορτίγια. Και υπάρχουν σύντροφοι που μένουν κάτω από τις γέφυρες. Δεν έχουν σπίτι για να πέρασει η Βροχή. Εμείς τουλάχιστον έχουμε σπίτι από όχι χώρα. Μπορούμε να μοιραστούμε αυτό που έχουμε για να ζήσουμε, για να φάμε μαζί. Τίποτα και κανένας δε μπορεί να μας αφήσει πάσι. Ας γίνει ό,τι θέλει, αλλά εμείς θα νικήσουμε. Με τίποτα δε θα φοβηθούμε. Και ας φέρουν και τα όπλα τους και τα τανκς τους και τα αεροπλάνα τους. Γιατί εμείς με το νου, με την καρδιά, με τα μάτια, ξέρουμε τη φτώχεια που έχουμε, γι' αυτό. Έτσι κάνουμε εμείς οι ζαπατίστας.

Remilio,
κοινόποτη La Garrucha,
Ιούλιος του 1997

σελίδα 6

ο λόγος όπλο στην Πραγματικότητα

Την περίοδο των εκλογών υπήρξε μεγάλο ένταση στην περιοχή των Los Altos και της Βόρειας Τσιάπας. Εδώ πάσι ήταν τα πράγματα.

mayor Moises: Εδώ ήταν κάπως πιο ήσυχα με την έννοια ότι δεν προσάθισαν να επιβάλλουν κάτι με τη βία. Υπήρξε μια σχετική κατανόηση. Αλλά, όπως βλέπουμε οι στρατιώτες είναι συνέχεια εδώ, και εκεί η κατάσταση ήταν ακόμα πιο σκληρή. Εκεί, σ' εκείνη την κοιλάδα, (σημ.: ο ζαπατιστικός ζώνη επιρροής περιλαμβάνει επτά διαφορετικές κοιλάδες-περιοχές) οι σύντροφοι έχουν ένα μικρό Aguascalientes. Εκεί έφθασαν χθες στρατιώτες και προκαλούσαν και σήμερα ήθελαν να το καταστρέψουν για να φτιάξουν άλλο ένα στρατόπεδο. Και οι σύντροφοι μας βγήκαν στο San Cristóbal για να το πουν αυτό, ότι οι στρατιώτες τους απειλούν. Με όλα αυτά έχει σχέση η διαμαρτυρία μας της δυτικής Ιούλη. Γιατί στην πραγματικότητα δεν υπήρχαν εγγυήσεις. Και οι στρατιώτοι έλεγαν πώς αν οι κοινότητες δεν το επιτρέψουν, (σημ.: να φθάσουν οι κάλπες) αυτοί θα μπουν με τη βία. Αλλά οι κοινότητες έχουν πια εμπειρία. Στα μέρη που έχουν καταλάβει οι στρατιώτες η ζωή έχει γίνει πολύ δύσκολη. Γιατί οι στρατιώτες κάνουν ότι θέλουν και φέρνουν μαζί τους τις πόρνες, όπως τις λέμε εδώ. Και ο κόσμος, οι συντρόφισες και τα παιδιά δεν είναι συνθισμένα. Φθάνουν λοιπόν οι στρατιώτες και τους ενοχλούν, δεν τους αφήνουν να δουλέψουν, να πάνε στο χωράφι. Αλλά όχι μόνο αυτό. Αρχίζουν να μεθάνε, να μην ξέρουν τι κάνουν, να πετάνε μιστοτελειώμένα τα ποτά και μερικές φορές οι άντρες τα μαζεύουν και τα πίνουν. Και εκεί αρχίζουν τα προβλήματα μέσα στην κοινότητα. Και υπάρχει αγώνας για να μη φθάνουν τα φορτηγά, να μην περάσουν οι πωλητές και αυτό που κάνουν οι στρατιώτες είναι ότι τους συνοδεύουν, για να αγοράσουν μόνον αυτοί. Και εκεί όπου υπάρχουν έλεγχοι από τους συντρόφους μας, δεν είναι για ελέγχουν τον κόσμο αλλά για να κατάσχεται το αλκοόλ. Και αυτό δεν αρέσει καθόλου στους στρατιώτες.

Νομίζετε πως υπάρχει η πιθανότητα χτυπήματος, επίθεσης του ομοσπονδιακού στρατού;

m.M.: Αυτό μπορεί να είναι ένα μέρος των προκλήσεών τους. Γιατί πιστεύουν πως οι κοινότητες δεν θα βγουν να μιλήσουν, αλλά θα βγουν για να επιτεθούν. Αλλά οι σύντροφοι δεν θα το αφήσουν έτσι. Έχουν καταλάβει πως υπάρχει τρόπος να επιλυθεί η σύγκρουση με τη διαπραγμάτευση, με το διάλογο, όμως να είναι μια αληθινή λύση. Εδώ και ένα χρόνο έχουμε καταλίξει σε μια συμφωνία. Αλλά δεν υπάρχει κανένα αποτέλεσμα. Αυτό έχει να κάνει και με την καταπίση που ασκεί ο στρατός. Οι σύντροφοι αντιστέκονται σ' αυτό. Εμείς δε θέλουμε τον πόλεμο. Ξέρουμε πως ο πόλεμος είναι η αιτία που χάνεται η ζωή, που χάνονται άνθρωποι. Αυτό έχει γίνει κατανοπότο σε όλες τις Βάσεις στηρίζουσες και στο στρατό μας αλλά, καθώς περνάει ο καιρός και δεν υπάρχει λύση, οι σύντροφοι λένε: πολύ καλά, αν πρέπει να δώσουμε τη ζωή μας, να τη δώσουμε, αλλά όχι επειδή είμαστε εκδικητικοί ή μνησικάκοι αλλά επειδή είμαστε με το δίκαιο. Αλλά η κυβέρνηση δεν καταλαβαίνει αυτή την έννοια.

Δεν δημιουργείται όμως κάποιο αδιέξοδο;

comandante Tacho: Το βασικό εμπόδιο που δεν εφαρμόζεται ο νόμος για την κουλτούρα και τα δικαιώματα των ινδιάνων που παρουσίασε η Επιτροπή Τεκμηρίωσης και Επαλήθευσης είναι η κυβέρνηση. Ο EZLN περιμένει την εκπλήρωση των συμφωνιών. Όλες οι προκλήσεις που πραγματοποιούνται όλον αυτό τον καιρό είναι από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση. Για παράδειγμα έχει αυξηθεί ο αριθμός των στρατιωτικών θέσεων στο ζαπατιστικό έδαφος, κατά κάποιο τρόπο αναδιπλώνονται. Ο EZLN έχει αποδειχεί ότι θέλει πραγματικά μια αληθινή λύση, ότι η έξοδος από αυτή τη σύγκρουση πρέπει να είναι αξιοπρεπής, να μην είναι υπό το κράτος απειλών, πιέσεων. Αυτή είναι η θέση του EZLN. Αλλά η κυβέρνηση πάντοτε χρησιμοποιεί την απειλή, την απάτη, το ψέμα, την υποκρισία. Αυτά που μόλις είνει ποιος Moises δείχνουν πως η κυβέρνηση ψάχνει την πρό-

κληση για να δει αν θα εξεγερθούν οι σύντροφοι με τα όπλα. Για να πει: ορίστε, εδώ είναι η πρόκληση και άντε στο διάβολο. Η φυλάκιση τών ινδιάνων συντρόφων της Βόρειας Τσιάπας και των Los Altos είναι πρόκληση της κυβέρνησης. Οι προκλήσεις των εκλογών επίσης. Γιατί θέλει να επιβληθεί με τη βία. Θέλει να επιβληθεί με τη βία πριν τις εκλογές για να κάνει μια διαβούλευση για την αναδιάρθρωση των δήμων, πράγμα που όλοι ξέρουν ότι έχει σχεδιασθεί με τις συμφωνίες του San Andres. Θέλει να επιβληθεί στις ζαπατιστικές κοινότητες με τους νομοθέτες της και τους βουλευτές της. Άλλα ποιος είναι ο αρχηγός τους; Η ομοσπονδιακή κυβέρνηση. Εμείς λέμε: εδώ είναι τα σημάδια. Όλα αυτά τα σημάδια που μόλις αναφέραμε είναι σημάδια πολέμου. Και αυτό δημιουργεί ένταση όχι μόνο στους εξεγερμένους συντρόφους του στρατού καί της πολιτοφυλακής αλλά και σε όλους τους ζαπατιστικούς λαούς. Τι θα γίνει αν πάνε να καταλάβουν το χώρο που συγκεντρώνονται οι σύντροφοι μας; (σημ.: το Aguascalientes). Τι είναι αυτό;

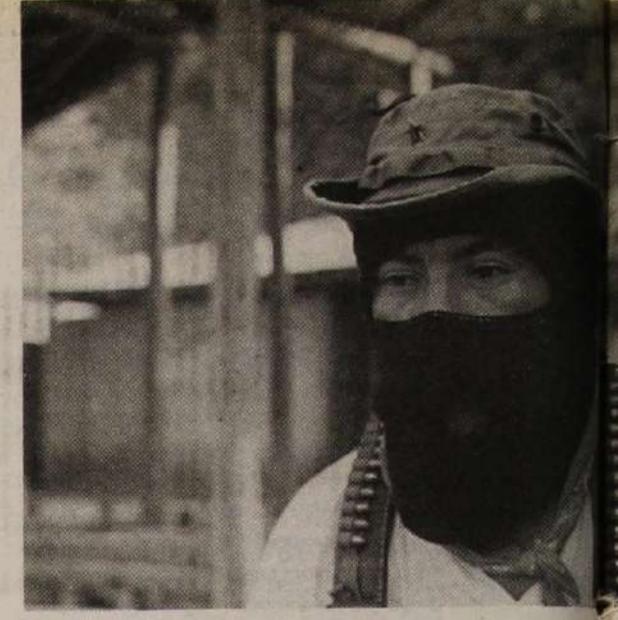
Είναι η χρήση της διπλής γλώσσας. Είναι ένας τρόπος να εξαπατούν την κοινωνία, τόσο τη μεξικάνικη όσο και τη διεθνή. Θέλει να παρουσιάσει την εικόνα ότι έχει επιλυθεί το πρόβλημα στην Τσιάπα.

Ωστόσο ο ομοσπονδιακός στρατός βρίσκεται παντού και είναι πανίσχυρος. Οι ζαπατιστικές κοινότητες μοιάζουν απροστάτευτες. Μπορεί να ιθική του δικαίου, η δύναμη της ψυχής να αντιμετωπίσει τη δύναμη των όπλων;

m.M.: Είναι βέβαιο πως ο ομοσπονδιακός στρατός είναι πιο δυνατός και έχει καλύτερο οπλισμό και πως ο λαός δεν έχει με τι να υπερασπίσει τον εαυτό του. Άλλα το πρόβλημα δεν είναι ότι ο στρατός είναι πιο δυνατός και ο λαός αδύναμος. Το πρόβλημα δεν το έχουν ούτε οι μαχητές του ζαπατιστικού στρατού. Το ζήτημα είναι ότι ο λαός λέει: δε θέλουμε πια να μας εκμεταλλεύονται, δε θέλουμε. Υπάρχει λοιπόν η ιθική, πολιτική και ιδεολογική στήριξη από την πλευρά των Βάσεων στηρίζουσες προς τους μαχητές: αν πρόκειται να μας σκοτώσουν, ας το κάνουν, αλλά θα πεθάνουμε πάνω στον αγώνα. Δε θα πεθάνουμε από πείνα, από αρρώστιες, από αδικία.

Αυτό δε το φοβούνται οι λαοί μας: το ότι γεμίζει ο ουρανός από ελικόπτερα. Αυτό που φοβούνται είναι μήπως η επειδή ξεσπούμαστε με τα όπλα και δε νικήσαμε με το όπλο. Δεν είναι ζήτημα εκδίκησης. Είναι ζήτημα δικαιοσύνης, ειρήνης, δημοκρατίας. Αν δεν χρησιμεύσουμε τα όπλα, εμπρός λοιπόν, θα δοκιμάσουμε αλλιώς, αλλά όμως...».

Έχουν άλλη νοστροπία, άλλη σκέψη οι σύντροφοι μας. Λένε: «Η κυβέρνηση είναι αυτή που μας εκμεταλλεύεται. Για αυτό λοιπόν αν θέλει να λυθεί με ειρηνικό τρόπο η κατάσταση, τότε θα διαπραγματευτούμε μαζί της Βέρμα-Βήμα. Γιατί αν διαπραγματευτούμε το σύνολο των απαιτήσεων, θα θέλει να υπογράψουμε την ειρήνη. Και να παραδώσουμε τα όπλα. Άλλα πώς θα την εμπιστευτούμε όταν έχουμε πίσω μας 504 χρόνια; Και αν κοιτάζουμε το αρχείο, υπάρχει ένας τόνος χαρτιών που έχουν υπογραφεί από τις κοινότητες και δεν υπάρχει λύση». Έτσι, λένε οι σύντροφοι: «ας φθάσουμε σε μια πρώτη συμφωνία. Θα υπογράψουμε και θα περιμένουμε να εφαρμοστεί». Άλλα δεν εφαρμόζεται. Και λένε οι σύντροφοι: «Βλέπετε; Αν είχαμε υπόγραψει τα πάντα, ως και την ειρήνη, τι θα είχε συμβεί; Εξακολουθεί τη ίδια κατάσταση. Ναι θα αφήσουμε τα όπλα αν οι απαιτήσεις μας ικανοποιηθούν. Άλλα αν όχι...».

τότε λένε οι σύντροφοι, οι βάσεις στήριξης του EZLN: εδώ υπάρχει κοροϊδία. Και επιπλέον δεν έχουν ικανοποιήσει και τους 15 όρους. Και μαζί με όλα τα άλλα που έχουν συσσωρευτεί υπάρχουν και οι φυλακισμένοι σύντροφοι στις φυλακές του Cerro Hueco. Και πρέπει να προσθέσουμε ότι υπάρχει εθνική και διεθνής διαμαρτυρία για να απαγύρωσει τη πρόταση νόμου που παρουσίασε η COCOPA. Άλλα ο Zedillo δεν έχει ούτε αυτά για να ακούσει, ούτε μάτια για να δει.

Ομως οι σύντροφοι από τις βάσεις στήριξης μας λένε: «Υπάρχει λύση καθώς δεν πρόκειται να αισθανθούμε ντροπή επειδή ξεσπούμαστε με τα όπλα και δε νικήσαμε με το όπλο. Δεν είναι ζήτημα εκδίκησης. Είναι ζήτημα δικαιοσύνης, ειρήνης, δημοκρατίας. Αν δεν χρησιμεύσουμε τα όπλα, εμπρός λοιπόν, θα δοκιμάσουμε αλλιώς, αλλά όμως...».

Έχουν άλλη νοστροπία, άλλη σκέψη οι σύντροφοι μας. Λένε: «Η κυβέρνηση είναι αυτή που μας εκμεταλλεύεται. Για αυτό λοιπόν αν θέλει να λυθεί με ειρηνικό τρόπο η κατάσταση, τότε θα διαπραγματευτούμε μαζί της Βέρμα-Βήμα. Γιατί αν διαπραγματευτούμε το σύνολο των απαιτήσεων, θα θέλει να υπογράψουμε την ειρήνη. Και να παραδώσουμε τα όπλα. Άλλα πώς θα την εμπιστευτούμε όταν έχουμε πίσω μας 504 χρόνια; Και αν κοιτάζουμε το αρχείο, υπάρχει ένας τόνος χαρτιών που έχουν υπογραφεί από τις κοινότητες και δεν υπάρχει λύση». Έτσι, λένε οι σύντροφοι: «ας φθάσουμε σε μια πρώτη συμφωνία. Θα υπογράψουμε και θα περιμένουμε να εφαρμοστεί». Άλλα δεν εφαρμόζεται. Και λένε οι σύντροφοι: «Βλέπετε; Αν είχαμε υπόγραψει τα πάντα, τι θα είχε συμβεί; Εξακολουθεί τη ίδια κατάσταση. Ναι

Μόνο τα όπλα διαφοροποιούν τον EZLN από τα πολιτικά κόμματα;

μ.Μ.: Τα πολιτικά κόμματα θέλουν να καταλάβουν την εξουσία. Ο EZLN δε θέλει. Την εξουσία θέλει να τη δώσει στο λαό. Γι' αυτό εμείς λέμε πως ο λαός πρέπει να διοικεί και οι αρχές πρέπει να υπακούουν. Δεν υπάρχει κανένα πολιτικό κόμμα που να το έχει κάνει αυτό. Όπως λέμε, είναι ένας τρόπος να κάνεις πολιτική. Είναι ένας νέος τρόπος να κάνεις πολιτική. Και αυτό το καταλάβαμε και μεταξύ μας και μαζί με τους λαούς μας. Είναι πολύ ώμορφο να είσαι μαζί τους. Γιατί αν πει ο λαός θα κάνουμε πόλεμο, κάνουμε πόλεμο. Και όχι γιατί θα το πει μια καλά εκπαιδευμένη ομάδα. Οχι. Γιατί αυτό που βλέπουμε λέει πως ο λαός πρέπει να αποφασίζει για το πολιτικό, το ιδεολογικό, το οικονομικό, το στρατιωτικό, για το αν θα υπάρχουν πέντε ή έξι ή δέκα χιλιάδες μαχητές, τι όφελος θα έχει από αυτό. Εδώ στο Μεξικό όλα αποφασίζονται από μια ομάδα, ο λαός δεν έχει λόγο για το πώς μοιράζεται ο πλούτος. Γι' αυτό υπάρχει ο πόλεμος. Και εμείς, ο ζαπατιστικός στρατός, στην αρχή εμείς διοικούσαμε. Άλλα μας άλλαξαν και εμάς, φθάσαμε κάποια στιγμή που δεν πήγαινε άλλο. Ο λαός έπερε να διοικεί. Γιατί ο λαός είναι που θα κάνει την αλλαγή, την επανάσταση.

Γι' αυτό εμείς λέμε πως είμαστε διαφορετικοί, διαφορετικοί από την ένοπλη ομάδα του EPR (σημ.: Επαναστατικός Λαϊκός Στρατός) γιατί αυτοί θέλουν να καταλάβουν την εξουσία. Εμείς όχι. Γιατί διαφορετική είναι η πρότασή μας προς το λαό. Γιατί λέμε: «Ελάτε. Πείτε πώς σκέφτεστε. Γιατί δε θα σας πούμε εμείς το πώς. Εσείς θα το πείτε.»

Αυτή είναι μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις. Γι' αυτό αγωνιζόμαστε. Έτσι προχωράμε. Τώρα μιλάμε μαζί, κουβεντιάζουμε μαζί, οι σύντροφοι από τις βάσεις στρίτης είναι στην Ισπανία, (σημ.: στη 2η Διππειρωτική Συνάντηση), παρουσιάζουν τις απόψεις τους, τον τρόπο που βλέπουν τη ζωή, δε θα πάμε εμείς, επειδή είμαστε οι «πηγέτες», αυτοί που διοικούν, η κορυφή. Οχι. Και οι σύντροφοι, και αυτοί έχουν σκέψεις, και αυτοί έχουν ιδέες και μπορούν να μιλούν. Είμαστε ίσοι. Σ' αυτό είμαστε διαφορετικοί από τα πολιτικά κόμματα.

Και ο μεξικανικός κοινωνίας Πώς αντέδρασε σ' αυτή τη διαφορετική πολιτική πρόταση;

ε.Τ.: Τον Αύγουστο του 1994, όταν έγινε η Convention National Democratica, ο κόσμος του Μεξικού αυτό που ήθελε ήταν να μάθει ποιοι ήταν οι ζαπατίστας, τα αδέλφια του οι ζαπατίστας, ήθελε να γνωρίσει, να οκούσει, τι είναι αυτό που προτείνει ο ζαπατιστικός στρατός, πώς είναι ο ζαπατιστικός στρατός. Αυτό που συνέβη είναι ότι άρχισαν να ακούν και μιλούσε ξανά και ξανά ο ζαπατιστικός στρατός και άρχισαν να καταλαβαίνουν. Και όταν θέλουσαν να οργανωθούν έφτιαξαν μικρές ομάδες εργασίας. Είπε λοιπόν η κοινωνία -η κοινωνία των πολιτών, όπως λέμε- πώς πρέπει να κάνει διάλογο με τους ζαπατίστας. Έτσι και εμείς είπαμε: «Εμπρός να κάνουμε διάλογο. Σας προσκαλούμε λοιπόν. Δε θέλουμε να μιλάμε μόνο εμείς.» Έτσι πήραν οι σύντροφοι ζαπατίστας-πολίτες και αρχίσαμε να αντιμετωπίζουμε μαζί την κυβέρνηση. Και άρχισαν να καταλαβαίνουν πώς πραγματικά και εμείς τους παίρνουμε υπόψη μας. Έτσι οι σιγά-σιγά, Βήμα-Βήμα και μέχρι τώρα το ίδιο κάνουμε. Τους καλέσαμε να οργανωθούν πολιτικά, ειρηνικά μέσω του FZLN (Frente Zapatista de Liberacion Nacional). Και γι' αυτό δουλεύουμε. Για να οργανωθεί ο λαός του Μεξικού που αγωνίζεται και που δε θέλει να πάρει τα όπλα, αλλά που είναι σύμφωνος με την ελευθερία, τη δικαιοσύνη, τη δημοκρατία. Προχωράμε αλλά είναι δύσκολο.

Και με τη διεθνή κοινωνία; Ποια μπορεί να είναι η πολιτική της σχέση με τους ζαπατίστας;

μ.Μ.: Αυτό σκεφτόμαστε και εμείς. Πώς να κάνουμε πολιτική με τους συντρόφους από μακριά. Ένας τρόπος είναι ο νεοφιλευθερισμός. Γιατί επηρέαζε όλες τις χώρες. Επομένως, τι θα κάνουμε; Τι θα κάνουμε μ' αυτόν; Με μόνο λέξη είναι το χρήμα, παντού το ίδιο. Εδώ είδαμε ότι πρέπει να οργανωθούμε για την απελευθέρωση, ό-

La Realidad, 31 Ιούλη 1997, 4 το απόγευμα, στην καρδιά της ζούγκλας Lacandonia: o comandante Tacho και o mayor Moises περιμένουν στους ξύλινους πάγκους της εξέδρας του Aguascalientes Η ζέστη είναι αποπνικτική, άνδρες και γυναίκες πηγαινοέρχονται και τους καρετούν στρατιωτικά, μια παρέα παραδίπλα παίζει ζαπατιστικά τραγούδια. Εμφανής προστασία δεν υπάρχει. Όταν ο ένας μιλά, ο άλλος κτενίζει με τη σκληρή ματιά του όλο το χώρο. Τα λόγια τους απλά, κοφτά και ανεπιήδευτα. Σεμνοί, ινδιάνοι και εξεγερμένοι...

τι χρειαζόμαστε μια συγκεκριμένη οργάνωση. Έτσι προχωράμαστε και καταλάβαμε πως ο λαός θέλει την ιδέα του EZLN, το να διοικεί υπακούοντας. Άν και δεν έχει την εξουσία ακόμα ο λαός, όμως ασκείται σ' αυτήν, ασκείται στο «διοικείς υπακούοντας». Βέβαια αυτό είναι πολύ δύσκολο. Γιατί στο Μεξικό υπάρχουν διαφορετικές ιδεολογίες, διαφορετικά πολιτικά κόμματα, οργανώσεις, μη κυβερνητικές οργανώσεις...

Ωστόσο, ένα τμήμα τουλάχιστον, αυτής της διεθνούς κοινότητας που ενδιαφέρθηκε για την πολιτική των ζαπατίστας γνωρίσατε κατά τη διάρκεια της 1ης Διππειρωτικής Συνάντησης. Πώς σας φάνηκε;

ε.Τ.: Και σε μας και στις βάσεις στρίτης έγινε φανερό πως έχουμε συντρόφους μακριά από εδώ. Γιατί εμείς είμαστε που λέγαμε στις κοινότητές μας πως υπάρχουν σύντροφοι και συντρόφισες που μας στηρίζουν σε ολόκληρο τον κόσμο. Άλλα είχαν αμφιβολίες, τουλάχιστον. Όταν όμως έφθασαν οι πάνω από 3000 άνθρωποι από 45 χώρες, τότε οι σύντροφοι και οι συντρόφισες από τις βάσεις στρίτης είδαν πως είναι αλληλεία. Ήταν για μας μια επιβεβαίωση και θυγάλημα και εμείς και οι κοινότητες ένα συμπέρασμα, είπαμε: Δεν κάνουμε λάθος. Γι' αυτό μας ακολουθούν. Αν κάνεις λάθος, κανείς δε σε ακολουθεί.

Αυτές τις μέρες γίνεται η 2η Διππειρωτική Συνάντηση με κύρια πρόταση τη δημιουργία ενός δικτύου των αντιστάσεων και του αγώνα. Πώς το φαντάζεστε αυτό το δίκτυο;

μ.Μ.: Αυτό και εμείς, ακόμη το αναλύουμε, το εξετάζουμε. Με ποιο τρόπο. Πρέπει να σκεφτούμε καλά, να εξαντλήσουμε όλες τις πιθανές προτάσεις. Άλλα ακόμη χρειαζόμαστε πολύ χρόνο, δεν μπορούμε να απαντήσουμε τώρα με ποια περίπου μορφή θα το πραγματοποιήσουμε.

Εξακολουθείτε να «προχωράτε ρωτώντας»;
(γέλια και από τους δύο)

ε.Τ.: Βέβαια. Και μας λέιπουν πολλά πράγματα ακόμη.

Μίνως ένα από τα πιο σημαντικά πράγματα που εξακολουθεί να λείπει είναι λίγο φως στη ζωή των γυναικών, μεγαλύτερη συμμετοχή, μεγαλύτερη παρουσία και λιγότερη καταπίστηση;

μ.Μ.: Είναι ασωτό αυτό. Πρέπει να κάνουμε ποι μεγάλη την ελευθερία. Γιατί και η γυναίκα έχει το δικαίωμα να πάει στο σχολείο, όπως ένας άντρας, αλλά αυτό σημαίνει πως πρέπει να της δοθούν οι διευκολύνσεις, τα μέσα, γιατί τα παιδιά χρειάζονται κάποιον να τα φροντίζει. Γι' αυτό αγωνίζομαστε. Άλλα αυτό δε σημαίνει πως δεν έχει αλλάξει κάπι. Προχωράμε. Πριν, κανείς δεν έπαιρνε υπόψη του τις συντρόφισες. Τουλάχιστον αυτό μας λένε οι ιδιες. Όταν έφθασε ο ζαπατιστικός στρατός, τότε άρχισαν να κινητοποιούνται. Γιατί ζητήσαμε να υπάρχουν εκπρόσωποι, υπέθυνοι. Οπως συγκεντρώνονται και κάνουν συνελεύσεις οι άντρες, έτσι πρέπει να κάνουν και οι γυναικές, να μπορούν

να συζητούν, να έχουν διοικητικές θέσεις στην κοινότητα, να είναι υπεύθυνες υγείας, προσωγωγοί της εκπαίδευσης. Βλέπεις ότι εδώ τώρα εκπαιδεύονται γυναίκες - προσωγωγοί της εκπαίδευσης. Χάρη στη Βοήθεια των συντρόφων από τα Μεξικό και το εξωτερικό, -όχι του Zedillo, γιατί απ' ότι βλέπεις εδώ τίποτα δεν είναι του Zedillo- μπορούν οι συντρόφισες και μελετούν, και σπουδάζουν. Επίσης πήγαν στο διάλογο στο Σαν Αντρές, για να πουν οι ίδιες το λόγο τους. Άλλα χρειάζονται ακόμη να γίνουν πολλά, πάρα πολλά, για να αποκτήσουν την ελευθερία τους. Όταν Βγήκε ο επαναστατικός νόμος για τις γυναίκες, οι άντρες έλεγαν όχι. Και οι γυναίκες έλεγαν ναι, γιατί έχουμε τα ίδια δικαιώματα με εσάς. Και το κέρδισαν. Αυτό λοιπόν ήταν μια νίκη.

Και αν μιλήσουμε πιο γενικά, πέρα από τις μικρές καθημερινές νίκες, μέχρι που νομίζετε ότι μπορεί να φθάσει ο αγώνας σας;

ε.Τ.: Ο αγώνας είναι διαρκής. Εμείς για παράδειγμα, επιθυμούμε ελευθερία, δικαιοσύνη, δημοκρατία, αλλά μέχρι να φθάσουμε σ' αυτό, θέλουμε πολύ ακόμα. Ο αγώνας εξακολουθεί να δίνεται, γιατί ο εχθρός είναι πολύ μεγάλος. Άλλα, ενώ πιστεύαμε ότι το κύριο ήταν να υπάρξει ελευθερία, δικαιοσύνη, δημοκρατία, έγινε το άνοιγμα και σήμερα θέλουμε ελευθερία, δικαιοσύνη, δημοκρατία για όλους τους μεξικάνους, έγινε το ανοιγμα και σήμερα θέλουμε ελευθερία, δικαιοσύνη, δημοκρατία για ολόκληρο τον κόσμο. Για τις 5 πεπρους. Αυτό σημαίνει ότι ο αγώνας συνεχίζεται, δε σταματά. Και αφού δε θέλουμε την εξουσία, ο αγώνας είναι πολύ πιο πέρα, είναι κάτι παραπάνω. Γιατί η προγματική λύση είναι να ικανοποιήσουμε οι απαιτήσεις του λαού, των λαών μας, όλων των λαών, όχι η κατάληψη της εξουσίας. Για παρ

...Ένα ταξίδι στο ζαπατιστικό όνειρο

σελίδα 3

Στην κοιλάδα του Ocosingo βρίσκεται η κοινότητα La Garrucha, που μετονομάστηκε σε Francisco Gomez στη μνήμη ενός από τους νεκρούς ζαπατίστας στη δραματική μάχη του Ocosingo, την 1η Γενάρη του 1994. Οι 80 περίπου ζαπατιστικές οικογένειες των ινδιάνων tzeltales βλέπουν καθημερινά τα στρατιωτικά οχήματα με το βαρύ οπλισμό να περνούν μέσα από την κοινότητά τους. Το ένα κυβερνητικό στρατόπεδο με 400 στρατιώτες βρίσκεται μόλις 100 μέτρα από τα πρώτα σπίτια, το επόμενο στην άκρη της κοινότητας, ενώ ο πάνω από 100 χιλιόμετρα ανώμαλος χωματόδρομος που οδηγεί στη μεγάλη στρατιωτική και αεροπορική θάση του San Quintin είναι ένα κουβάρι από κοινότητες, διάσπαρτες στρατιωτικές εγκαταστάσεις, φόβο και κατάπιστα.

Το Aguascalientes της La Garroucha δείχνει θλιμένο και εγκαταλειμένο. Στην πρόχειρη και παραμελημένη θιβλιοθήκη τα όπαντα του Μαρζ και του Λένιν είναι ανακατέμενα με εκδόσεις ομάδων αλληλεγγύης από ολόκληρο τον κόσμο και εκπαιδευτικά εγχειρίδια. Το σχολείο χρησιμεύει για κατάλυμα των επισκεπτών και των διεθνών παραπρητών. Κανονικά μαθήματα δεν γίνονται γιατί δεν υπάρχει δάσκαλος. Μόνο περιστασιακά οργανώνονται κάποια εργαστήρια αλφαριθμητισμού από σπουδαστές και φοιτήτες της Πόλης του Μεξικού κυρίως. Η κλινική με τον υποτυπώδη ιατροφαρμακευτικό εξοπλισμό λειτουργεί χάρη στην εθελοντική παρουσία ενός γιατρού από τη Βενεζουέλα. Ωστόσο, οι τεράστιες δυσκολίες, η ζωή μέσα στη θροχή, τη λάσπη και τα τανκς, η λιγοστή καλλιεργία μη γη που λιγοστεύει ακόμη περισσότερο λόγω της στρατιωτικής κατοχής, ελάχιστα αντανακλώνται στα μάτια των αντρών και των γυναικών. Μάτια κατακόκκινα - από την κούμρα, και τις αρρώστειες - αλλά πάντοτε γαλάνια και χαρογελαστά.

"Αν και μας καταπίζουν οι στρατοί, εμείς κάνουμε γιορτή. Οι λαοί μας ζουν κάνοντας γιορτές και γιορτάζοντας αγωνιζόμαστε, αντιστέκόμαστε. Δεν μας ενδιαφέρουν οι στρατιώτες, μας ενδιαφέρει που είμαστε ζωντανοί και γι' αυτό είμαστε χαρούμενοι". Έτσι εξηγεί ο Herman το εξεγερτικό πνεύμα των ζαπατιστικών κοινότητων. Στο προαύλιο της μικρής θιβλιοθήκης οι νεαροί μουσικοί παιζουν τη μαρίμπα. Σιγά-σιγά η χωμάτινη πίστα γεμίζει από ζευγάρια που χορεύουν κούμπια. Είναι μια μικρή υπόδια χαράς και μελωδίας στις καρδιές αυτών των αντρών και των γυναικών που ζουν επιβιώνοντας. Οι νεαρές κοπέλες λάμπουν μέσα στα λεπτά φορέματα με τα έντονα φωσφορίζοντα κίτρινα και πράσινα χρώματα, τις μακριές πλεξίδες με τα μεταλλικά τσιμπιδάκια και τους ντελικάτους φιόγκους. Όσες είναι ανύπαντρες χορεύουν μαζί ενώ τα παιδιά τρέχουν ανάμεσά τους. Οι μεσαίλικες γυναίκες σκαλίζουν τη φωτιά για να ζεστάνουν τον καφέ που σερβίρουν σε μεταλικά κύπελα με ελάχιστη ζάχαρη, πολυτέλεια σ' αυτές τις ξεχασμένες γωνιές. Η γιορτή θα κρατήσει μέχρι το ζημέρω-

μα, είναι μια από τις ελάχιστες πολιτιστικές δυνατότητες, είναι μια μορφή διεκδίκησης του δικαιώματος στην κοινωνική συμβίωση και στην ύπαρξη.

Για να φθάσει κανείς στην κοινότητα La Realidad πρέπει να διατρέξει περισσότερα από 100 χιλιόμετρα χωμάτινων, λασπωμένων και μερικές φορές αδιάβατων δρόμων, προς το εσωτερικό της ζούγκλας. Σπιτάκια από λάσπη, σανίδες και ακυρένιες σκεπές, μερικές με λαμαρίνα, απλώνονται δεξιά και αριστερά από το δρόμο και σχηματίζουν μικρότερες και μεγαλύτερες κοινότητες.

Τρεις περίπου ώρες πριν τη Realidad, που θεωρείται "έδρα" της Γενικής Διοίκησης του EZLN, ξαφνίαζουν οι ταιμεντίνες αυλές, οι τοίχοι από τούβλα και οι ζύλινες επιγραφές των σπιτιών: "Καντίνα - Δωμάτια για ύπνο". Είναι η κοινότητα Carmen που βρίσκεται λίγο πριν το μεγάλο ομοσπονδιακό στρατόπεδο της Guadalupe Tereyac και χρησιμεύει σα χώρος υποδοχής και φιλοξενίας για τις πόρνες που το επισκέπτονται.

"Μας λένε πως απαγορεύεται να μένουν οι γυναίκες αυτές στην κοινότητα. Κάθε πρώι έρχεται ο στρατιώτης και ψάχνει. Όποιες βρει πριν τα μαλλιά και τις πηγαίνει στο στρατόπεδο", λέ-

ει η 18χρονη Μαρία που η οικογένειά της είναι μία από τις 10 περίπου της κοινότητας που σπρίζουν την EZLN και το PRD. Οι υπόλοιπες 70 οικογένειες είναι φιλοκυβερνητικές, έχουν φούρνο, ζυλουργείο και οικονομικές ευκολίες. Εδώ υπάρχουν ιδιωτικές και κοινοτικές καλλιέργειες, δύο κοινοτικές αρχές και δύο φυλακές. Φόβος πάντως δεν φαίνεται να υπάρχει. Ο Romelio, που είναι ο μόνος ζαπατίστας σε μια οκταμελή φιλοκυβερνητική οικογένεια, εξηγεί: "Δε φοβάμαι γιατί έχω φλόγα στην καρδιά".

Εικόνες καταστροφής και εγκατάλειψης, θλιβερές σαν την απουσία των ινδιάνων tojolabales που πλήρωσαν ακριβά την παραδειγματική τους αξιοπρέπεια, παρουσιάζει η κοινότητα Guadalupe Tereyac. Ήταν η πιο σύγχρονη κοινότητα στη ζούγκλα, εκατό τοις εκατό ζαπατιστική, αυτόνομη και εξεγερμένη, με κοπέλες που φορούσαν παντελόνια και κουκούλες με κεντημένο το EZLN. Οι κάτοικοι της αναγκάστηκαν να την εγκαταλείψουν ομαδικά και να καταφύγουν στα θουνά νότια της Realidad δημιουργώντας μια νέα κοινότητα, όταν στις 9 Φεβρουαρίου 1995 ομοσπονδιακό στρατιωτικό κονβόι εισέβαλε στην ελεύθερη ζαπατιστική γη και την κατέλαβεν. Στο λοφίσκο που βρισκόταν το αμφιθέατρο του πρώ-

του Aguascalientes ανεμίζει τώρα η μεξικάνικη σημαία πάνω από τα χαρακώματα και τα φυλάκια, ενώ στις κοινοτικές φυτείες του καφέ, στις δύο άκρες του χωριού υφώνονται εγκαταστάσεις των δύο στρατοπέδων. Με προσεκτικά τοποθετημένα φύλλα από μπανανίες και φρεσκοβαμένα υποστηλώματα θα μπορούσαν να πάντα ενοικιαζόμενα μπανγκαλόους ενός "τροπικού" ζενοδοχείου, αν δεν αποτελούσαν την ορατή απόδειξη της κατοχής, της εκδίωξης, της ερήμωσης, του πόνου και του ασφυκτικού ελέγχου όλοκληρης της περιοχής.

Ανάμεσα στα δύο στρατόπεδα ξεχωρίζει το τεράστιο λευκό και περιποιημένο κτίριο του κυβερνητικού νοσοκομείου IMSS-Αλληλεγγύη, γελοίο και απωθητικό παράδοξο μέσα στην πυκνή τροπική Βλάστηση. Λειτουργεί κυρίως ως "αντεπαγαστική θάση" της κυβερνητικής, υποβάλλοντας τους ελάχιστους ινδιάνους ασθενείς που το επισκέπτονται σε ερωτήσεις σχετικά με τη δράση των ζαπατίστας και παραδίνοντάς τους στους στρατιώτες.

H Guadalupe Tereyac έχει γίνει το σύμβολο της ελπίδας, της αντίστασης και του αγώνα της ζαπατιστικής εξέγερσης. Οι δύο απεσταλμένοι στην 2η Διπειρωτική Συνάντηση στην Ισπανία, ο Felipe και η Dalia, εκπρόσωποι των θάσεων στηρίζουν την ζαπατίστας, προέρχονται από αυτή την κοινότητα.

Τρεις φορές την πρέμα περνά το στρατιωτικό κονβόι από το χωματόδρομο που χωρίζει στα δύο την κοινότητα La Realidad. Πάνω από 25 οχήματα γεμάτα με στρατιώτες με αλεξίσφαιρα γιλέκα, σάκους εκστρατείας, εργαλεία, ολμοβόλα και μιδράλια παρακολουθούν τις κινήσεις της κοινότητας και καταγράφουν με φωτογραφικές μηχανές και βιντεοκάμερες τους κατοίκους και τους διεθνείς παραπρητές.

Η νύχτα σκεπάζει τα πάντα με την πυκνή σκοτεινή σιωπή της. Ηλεκτρικό φως δεν υπάρχει. Η μικρή καλύβα που χρησιμεύει για κουζίνα φωτίζεται από την εστία της φωτιάς και τα δύο μικρά κεριά. Η Romelia, ινδιάνα tojolabal, μπέρα τεσσάρων παιδιών, καθισμένη στο ζύλινο σκαμάνικο προσφέρει το ζεστό και γευστικό καφέ, χειρονομία φιλοξενίας και αναγνώρισης. Είναι η δική της απάντηση στο δικό μας: "Δεν είστε μόνοι".

"Εδώ η ζωή είναι δύσκολη. Σπιώνω

Οι παραστρατιωτικές ομάδες...

ζουν γυναίκες και τρομοκρατούν ολόκληρες κοινότητες.

Ο αρχηγός της, Samuel Sanchez, πάρε 450.000 δολλάρια από την κυβερνηση σε αντάλλαγμα της ομαλής διεξαγωγής των εκλογών της δημοτικής ιουλίου. Σε μια καταγγελία του EZLN της 14ης Σεπτεμβρίου αναφέρονται ονομαστικά οι επιτελείς της, όπου περιλαμβάνονται στρατηγοί και ανώτατοι αξιωματικοί, έμποροι όπλων, ναρκωτικών και αλκοόλ, διανοούμενοι, δύναμεις, καθηγητές και αξιοσέβαστοι καταστηματάρχες.

"Τια κάθε νεκρό PRIista, θα πάνε στον τάφο πέντε ζαπατίστας", είναι το σλόγκαν τους, σε μια περιοχή όπου υπάρχει μόνον ένα κυβερνητικό στρατόπεδο, σε αντίθεση με τη φοβερή στρατιωτική κοποίων που υπόλοιπης Τσιάπας. Ανάλογη ένταση όμως υπάρχει τους τελευταίους δύο μήνες και στην περιοχή των Los Altos, ιδίως στους δήμους Chenalho και Los Chorros, όπου έκαψαν 60 σπίτια και δολοφόνησαν ένα Ιδρυτικό Αντιζαπατιστικό Ινδιάνικο Κίνημα με αρχηγό το Βουλευτή του PRI, N.S.Gomez, και τη ομάδα Mascara Roja που με τη βοήθεια του κυβερνήτη της Τσιάπας και του μεξικανικού στρατού έχει εγκαταστήσει ένα στρατιωτικό στρατόπεδο στη Santa Martha, όπου οι άντρες εκπαιδεύονται και διασκεδάζουν: Βλέπουν πολεμικές και πορνογραφικές τανίες, πίνουν αλκοόλ και πραετομάζονται για σφαγές αντρών, γυναικών και παιδιών.

ξημερώματα στις 4, πάω να μαζέψω ξύλα, να φέρω νερό, να ανάψω τη φωτιά. Μετά αλέθω το καλαμπόκι, ζυμώνω την τορτίγια να είναι έτοιμη όταν θα σπκαθεί ο άντρας μου να πάει στο χωράφι: Δεν υπάρχει ξεκούραση, δεν υπάρχει διασκέδαση. Άλλα είμαστε εδώ", λέει η αδύντη και ξυπόληπτη Romelia και συμπληρώνει πως συμμετέχει και στην κοοπερατίβα ψωμιού που έχουν φτιάξει οι γυναίκες της κοινότητας. "Φτιάχνουμε γλυκά ψωμάκια στο φούρνο της κοινότητας. Κάθε δύο μέρες. Άλλα έχει βάρδιες. Δεν είμαστε συνέχεια οι ίδιες."

Η κουβέντα κυλάει τώρα σε πιο «πολιτικά» ζητήματα. «Εμείς εδώ κάνουμε συνελεύσεις της κοινότητας δύο και τρεις φορές τη Βδομάδα. Μαθαίνουμε τι γίνεται με την κυβέρνηση, με το διάλογο, με συντρόφους και συντρόφισες σε άλλες κοινότητες. Στις εκλογές δεν έφτασαν εδώ οι κάλπες. Είχαμε αποφασίσει να μην ψηφίσουμε. Ήταν αποφασίσαμε. Στον κόσμο πώς φάνηκε αυτό; Τι είπαν;» αναπυκει πη Romelia και με τον τρόπο της μεταφέρει τις σγωνίες μιας ολόκληρης κοινότητας που δείχνει πιο ανοιχτή, πιο ενημερωμένη, πιο ζωντανή. Εδώ σκεδόν ποτέ δεν λείπουν οι συναντήσεις, οι προετοιμασίες για πορείες και διαμαρτυρίες, οι επισκέψεις μελών του Εθνικού Ινδιάνικου Συνέδριου, κοινωνικών και πολιτικών οργανώσεων, δημοσιογράφων. Ιδιαίτερα τις μέρες αυτές -αρχές Αυγούστου- πιν κινητικότητα είναι ακόμα μεγαλύτερη, πράγμα που θα βρει την εξήγησή του όταν θα ανακοινωθεί δημόσια η μεγάλη πορεία των ζαπατίστας προς την Πόλη του Μεξικού και ο χαιρετισμός που θα απευθύνουν στο Ιερατικό Συνέδριο του Frente Zapatista de Liberacion National (FZLN). Ο J. Elorriaga, μέ-

λος της συντονιστικής επιτροπής του Frente λέει σχετικά: «το ζήτημα είναι να συγκροτηθεί ένα μαζικό κοινωνικό κίνημα που δεν θα επιθυμεί την εξουσία. Οι τάσεις που υπάρχουν καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα από σοσιαλιστές, αναρχικούς, χριστιανούς, κομμουνιστές, αντικρατιστές. Σίγουρα υπάρχει ένας αντικομματικός προσανατολισμός αλλά δεν είναι λίγες και οι σεκταριαστικές αντιλήψεις.»

Τα λόγια του διακόπουν τα χειροκροτήματα και τα ζήτω που ακούγονται από την πλευρά του Aguascalientes της κοινότητας. Μόλις έχει τελειώσει ο χαιρετισμός του comandante Tacho προς τα 150 νεαρά αγόρια και κορίτσια - προσαγογούς της εκπαίδευσης. Πρόκειται για το πρόγραμμα που έχει οργανώσει η γενική διοίκηση του EZLN για να εκπαιδεύσει «δασκάλους και δασκάλες» από όλες τις γύρω ζαπατιστικές κοινότητες. Τα παιδιά αυτά -όχι μεγαλύτερα από 20 χρονών τα περισσότερα- έρχονται περπατώντας τρεις, πέντε και επτά ώρες για να μείνουν 20 μέρες στη Realidad, να παρακολουθήσουν μαθήματα γεωγραφίας, ιστορίας, μαθηματικών, ερμηνείας των επαναστατικών νόμων και να επιστρέψουν για δέκα μέρες στις κοινότητές τους, πριν ξαναρχίσουν τα μαθήματα.

Μετά το επτάρωρο καθημερινό πρόγραμμα όλοι έχουν διάθεση για χορό και τραγούδι. Στην εξέδρα του αμφιθεάτρου ο μαγος Moises και η capitana Maribel γράφουν σκυμένοι πάνω από ένα κερί. Τα Βήματα των πρώτων χορευτικών ζευγαριών άρχισαν οι ρυθμικές λάμψεις αμέτρητων πυγολαμπίδων. □

...ΚΑΙ ΤΟ ΖΑΝΤΑΣΜΑ ΤΟΥ ΠΟΠΕΜΟΥ

της Μετανάστευσης, η Δικαστική

Αστυνομία, η Γενική Εισαγγελεία και τα Ειδικά Σώματα. Ο έλεγχός τους απλώνεται σε πάνω από 63 δήμους και ιδιαίτερα σε αυτούς που θεωρούνται πιο "θερμοί" [είτε επειδή είναι ανοικτά ζαπατιστικοί είτε επειδή σ' αυτούς εμφανίζονται περιστασιακά μέλη του CCRI και της Γενικής Διοίκησης του EZLN]. Υπολογίζεται πώς περίπου 30 ομοσπονδιακά στρατόπεδα θρίσκοι βρίσκονται μόνο στις κοιλάδες της ζούγκλας Lacandona. Σε

καθημερινή βάση τα τεθωρακισμέ-

να οχήματα με τους πάνοπλους στρατιώτες περιπολούν στους κεντρικούς δρόμους και τους χωματόδρομους, ενώ τα αεροπλάνα και τα ελικόπτερα επιπτρούν και την παραμικρή κίνηση των εξεγερμένων κοινότητων και καταγράφουν τις δραστηριότητές τους.

Το εγχειρίδιο του μεξικανικού στρατού αναφέρει πως "το Μεξικό είναι μια επαναστατική χώρα, κάθε εξεγερμένο κίνημα πρέπει να θεωρείται αντεπαναστατικό", πράγμα που μεταφράζεται για τις ζαπατιστικές κοινότητες σ' ένα πόλεμο χαμηλής έντασης, ένα πόλεμο φθοράς, νεύρων και απομόνωσης. Το μέγεθος των στρατιωτικών μονάδων μειώνεται, αλλά αυξάνεται ο αριθμός τους και δημιουργούνται σώματα ταχείας ανάπτυξης με στόχο την εύκολη και γρήγορη μετακίνηση.

Οι στρατιωτικές μυστικές υπηρεσίες σε συνεργασία με μη στρατιωτικά σώματα ασφαλείας εντείνουν τον ψυχολογικό πόλεμο σε πρόσφυγες και εκτοπισθέντες. Παράλληλα πολλαπλασιάζονται τα προγράμματα "ανθρωπιστικής Βοήθειας" και "κοινωνικής στήριξης", όπως η κατασκευή δρόμων και γεφυρών και η μεταφορά τροφίμων και ειδών πρώτης ανάγκης: τα τελευταία δύο χρόνια έχουν διανοιχθεί περισσότερα από 200 χιλιόμετρα, ενώ η ομοσπονδιακή κυβέρ-

νηση έχει "προσφέρει" 400 εκατομμύρια πέσσος -τα περισσότερα από παραχές της Παγκόσμιας Τράπεζας.

Η στρατηγική της παραπληροφόρησης της παγκόσμιας κοινότητας συνίσταται στην αποφυγή γενικευμένων και θεαματικών επιχειρήσεων καθώς και στην αργή και συστηματική εξάντληση των ινδιάνων εξεγερμένων, στερώντας τους τα λιγοστά αλικά μέσα, την ελεύθερη μετακίνηση και την κοινωνική συνοχή. Προτιμά την επιλεκτική εξόντωση των εχθρικών "εστιών" από τη μαζική καταπίεση και τη φυσική εξολόθρευση. Ο εκφοβισμός, η τρομοκράτηση και η διαίρεση που προκαλούν τα μονομερή "αναπυξιακά" της προγράμματα είναι τα ισχυρά όλα της στρατιωτικής "πολιτικής".

Η παρουσία των στρατιωτών δημιουργεί μια ψεύτικη αγορά προϊόντων [όπως αλκοόλ, ναρκωτικών και όπλων] και "υπηρεσιών" όπως το πλύσιμο ρούχων και το σεξουαλικό εμπόριο, που για ακόμη μια φορά πλήττει πολύ περισσότερο τις γυναίκες ινδιάνες. Ήταν επιχειρείται η κατασκευή σχέσεων με τις κοινότητες που αποβλέπουν στον διαχωρισμό, στη συλλογή πληροφοριών και την κατάδοση.

Η αναδιάτηξη, η μετακίνηση και η δημιουργία νέων στρατιωτικών πολιορκητικών κλοιών των δύο τελευταίων μηνών συνάντησε τη δυναμική αλλά ειρηνική αντίδραση χιλιάδων άστρων ζαπατίστας. Ως πότε όμως;

“Φτιάχνοντας την ιστορία μας”

“Χρειάστηκε να νικήσουμε πολλές αντιστάσεις για να φθάσουμε ως εδώ:

Αυτή των ιδιοκτητών της εξουσίας που μας θέλουν χωρισμένες και σιωπέλες.

Αυτή των πλουσίων του Μεξικού που θέλουν να μας έχουν σα ζώα για να μας εκμεταλλεύονται.

Αυτή των ζένων που καταπατούν την κάλυψη για μας και μας θέλουν σαν σκλάβες.

Αυτή των στρατιωτών που περικυλλώνουν τις κοινόποτές μας, μας βιάζουν, απειλούν τα παιδιά μας, φέρνουν τα ναρκωτικά και το αλκοόλ, την εκπόρνευση και τη βία.

Αυτή των ανθρώπων που θέλουν να ενεργούν και να σκέφτονται στο όνομά μας, δεν τους αρέσει που οι ινδιάνοι και οι ινδιάνες λέμε το λόγο μας και φοβούνται την εξέγερση μας.

Για να φθάσουμε ως εδώ, χρειάστηκε να νικήσουμε όλους όσους μας βλέπουν σαν κάτι που περιστασεί, κάτι που δεν υπάρχει.

Φθάσαμε ως εδώ, νικώντας επίσης την αντίσταση μερικών από τους συντρόφους μας που δεν καταλαβαίνουν τη σημασία που έχει να συμμετέχουν οι γυναίκες ισότιμα με τους άντρες.

Γ' αυτό οργανώνομαστε στον EZLN, για να ισχύσει ο επαναστατικός νόμος για τις γυναίκες (...).” Είναι η αδύναμη φωνή της comandante Romana, της γυναίκας-σύμβολο, της εξεγερμένης καρδιάς του EZLN, που μιλά σε ένα κατάμεστο από γυναίκες αμφιθέατρο. Μαζί της οι απεσταλμένες των Βάσεων στρίτης του EZLN, Amibia, Rosa, Guadalupe και Elizabeth αλλά και πάνω από 600 γυναίκες από 14 πολιτείες ολόκληρου του Μεξικού που ήρθαν στην πόλη της Οαχασα για να γνωριστούν, να μοιραστούν τον πόνο, την καταπίστηση και την απομόνωση και να ανταλλάξουν τις εμπειρίες αντίστασης και αγώνα.

Στις τρεις πιέρες που θα ακολουθήσουν οι ινδιάνες γυναίκες θα έχουν μία από τις ελάχιστες δυνατότητες να βγουν από την ανυπαρξία και την περιφρόνηση, να συμμετάσχουν σε πραγματικά αυλλογικές διαδικασίες στα τραπέζια εργασίας με θέματα όπως: ερμηνεία και κριτική των συμφωνιών του San Andres, κατάσταση των ινδιάνων γυναικών στις στρατιωτικοποιημένες περιοχές, σκέψεις για την ανάπτυξη οργανωτικών δομών μεταξύ των γυναικών που θα διευκολύνουν την ανταλλαγή πληροφοριών, τη διατύπωση και τη συμμετοχή καθώς και προτάσεις για τη 2η Ηπειρωτική συνάντηση των ινδιάνων γυναικών που πραγματοποιείται αυτές τις μέρες στην Κούβα.

Οσοι και δύσες προσπαθήσουν να ανα-

ζητήσουν σ' αυτή την συνάντηση προβληματικές και εικόνες ανάλογες μ' αυτές των δυτικουευρωπαϊκών φεμινιστικών συνεδρίων, μάλλον θα απογοητευτούν. Οι γυναίκες αυτές κάνουν τα πρώτα τους βήματα, δειλά και εξαιρετικά δύσκολα, σ' έναν κόσμο εχθρικό και πατριαρχικό, έναν κόσμο που τις θέλει βουβές, υποταγμένες και περιθώριοποιημένες. Ο περίφημος σεβασμός στην θήτη, τα έθιμα και τους κανόνες της κοινωνικής οργάνωσης των ινδιάνων κοινοτήτων, σημαίνει πολύ απλά ότι: οι άντρες εξακολουθούν να αγοράζουν στην κυριολεξία τις γυναίκες τους από τις οικογένειές τους, οι γυναίκες εξακολουθούν να παντρεύονται από τα δεκατεσσερά τους χρόνια -πολλές φορές χωρίς τη θέληση τους, ο βιασμός παραμένει στην πόρτα τους. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο ενήλικας ινδιάνος που θα βιάσει μια ανήλικη κοπέλα μπορεί να την παντρευτεί, να πληρώσει και να "επανορθώσει" έτσι, ο χωρισμός, η έκτρωση, η αντισύλληψη παραμένουν "αμαρτωλές" έννοιες, τα χτυπήματα, οι προσβολές, η απληρή δουλειά, ο εγκλεισμός στο σπίτι είναι καθημερινές πρακτικές. Ενδεικτική σκηνή της ινδιάνικης καθημερινότητας είναι αυτή που εκτυλίχθηκε μια μέρα στην φιλοζαπατική κοινότητα Ibarra: ο άντρας που έπλενε μόνος του τα ρούχα στο ποτάμι είχε γίνει ο περίγελος των συντρόφων του.

Μιλάνε οι ίδιες οι τριπλά εκμεταλλεύ-

μενες, γυναίκες, ινδιάνες και φτωχές:

— Οι γυναίκες πάντοτε έχουμε το πρόβλημα ότι δεν υπάρχει έθιμο που να μπορούμε να συμμετέχουμε σε συγκεντρώσεις. Στις κοινόποτες πρέπει να αλλάξουν τα έθιμα και νοήμοι που απαγορεύουν τη συμετοχή μας, γιατί πολλές φορές δεν πάρουν στα σοβαρά το λόγο μας και όταν βγαίνουμε μας γεμίζουν με κοροϊδίες. Οι σύζυγοι λένε ότι φάνκουμε για άντρες όταν βγαίνουμε για να συμμετάσχουμε.

— Δεν υπάρχει ξεκούραση για μας τις γυναίκες ινδιάνες: πλένουμε τα ρούχα, φτιάχνουμε τορτίγιας, φέρνουμε νερό, ξύλα, φτιάχνουμε χειροτεχνίες, φροντίζουμε τα ζώα. Ο άντρας στο σπίτι δεν κάνει τίποτα, όταν έρχεται ξεκούρασεται. Οι γυναίκες δουλεύουν όλη μέρα, από πολύ νωρίς το πρωί, ως πολύ αργά το βράδυ. Οι σύζυγοι πρέπει να δώσουν το παράδειγμα στους γιους και τις κόρες να συμμετέχουν στις δουλειές του σπιτιού.

— Η γη είναι για όλους, τους άντρες και τις γυναίκες, τους γιους και τις κόρες. Οι γυναίκες έχουμε δικαίωμα στη γη γιατί δουλεύουμε και επιπλέον γιατί πρέπει να είναι περιουσία της οικογένειας και όχι μόνο του άντρα.

— Οι άντρες είναι σεξιστές και όταν καταγγέλουμε σάτι, δε μας δίνουν σημασία. Γ' αυτό πρέπει να οργανωθούμε και να καταγγείλουμε τις αδικίες, τα χτυπήματα, τους

βιασμούς. Υπάρχουν συντρόφισσες που είναι στη φυλακή και δεν έχουν ποιόν να τις υπερασπίσει, οι υποθέσεις τους είναι ξεχασμένες.

— Αν αποφασίσουμε να αφήσουμε τους άντρες μας γιατί μας κτυπάνε, μας λένε να κάνουμε υπομονή γιατί ο γάμος είναι για πάντα, το ποιο σημαντικό είναι η οικογένεια, όχι η γυναίκα.

— Δεν έχουμε χρόνο, ούτε έθιμο να διασκεδάσουμε. Αν το κάνουμε μας λένε πως είμαστε κακές γυναίκες. Αν κάτσουμε να ξεκουραστούμε μας λένε ότι είμαστε τεμπλέλες. Οι παντρεμένες δε χορεύουμε γιατί μας κοροϊδεύουν. Σε όποια πλικά, είτε παντρεμένες, είτε ελεύθερες έχουμε δικαίωμα να διασκεδάζουμε, να ξεκουραζόμαστε, να χορεύουμε.

— Μένουμε σιωπηλές από φόβο. Είναι δύσκολο να αντιμετωπίσεις τη μοναχιά. Υπάρχει πόνος στην καρδιά μας.

Η ζαπατιστική εξέγερση πρέπει να ταράξει τη σιωπή 500 χρόνων, να πλάσει πολιτικές συνειδήσεις, να μιλήσει για δικαιώματα, να αλλάξει την ιστορία των πιο ξεχασμένων από τους ξεχασμένους, των γυναικών. Οι γυναίκες-μακάριες, μέλη του ζαπατιστικού στρατού εσπασαν κάτι από τη μοίρα που άριζε το φύλο τους: μπόρούν να μένουν ανύπνιτρες, να χρησιμοποιούν αντισυλλοπικά, να έχουν ελεύθερη σεξουαλική ζωή. Ένοπλες, πολιτικοποιημένες και ισότιμες έχουν εκ των πραγμάτων μια εντελώς διαφορετική κοινωνική θέση από αυτή των γυναικών των βάσεων στρίτης του EZLN. Είναι αυτές που, -γεννηματά των ιδιων κοινοτήτων, των ιδιων αναγκών και των ιδιων καταπέσεων- συζητούν με τις γυναίκες των κοινοτήτων, οργανώνουν ομάδες γυναικών, συλλογικές εργασίες, προγράμματα αλφαριθμητικού και παροτρύνουν στη συμμετοχή και την οργάνωση. Η αφύπνιση αυτών των γυναικών του καλαμποκιού, των γυναικών ζαπατίστας, ενόπλων και μη, είναι ένας δρόμος μακρύς, σιωπηλός και δύσβατος. Μόλις που αρχίζουν να αλλάζουν κάποια πράγματα. Πίσω από τη μαύρη κουκούλα της, λεει η miliciana Amibia: "Τεννηθήκαμε χωρίς φωνή, χωρίς αύριο. Γεννηθήκαμε για να περπατήσουμε ένα δρόμο χαλαρώνο και ξεχασμένο... αλλά μια μέρα γεννηθήκε ένα μικρό φως ελπίδας, συναντήσαμε έναν καινούριο δρόμο για μας τις ξεχασμένες γυναίκες χωρίς φωνή και χωρίς αύριο. Κερδίσαμε το δικαίωμα να μιλάμε και να μας ακούν. Και τίποτα πια δε θα μας κάνει να σωπάσουμε".

Διακήρυξη της συνάντησης

Δικαιώματα και την Κουλτούρα των Ινδιάνων που υπογράφικαν στις 16 Φλεβάρη του 1996. Σ' αυτές συναγωρίζονται τα δικαιώματα μας ως γυναίκες και καθιερώνεται με σαφήνεια το δικαίωμα στην ιστορία και την ισότητα.

• Την εισβολή του μεξικανού στρατού στα ινδιάνικα εδάφη, με το πρόσκριψη της προσφοράς κοινωνικών υπηρεσιών, ενώ ο στρατός είναι αυτός που καταστρέφει τη ζωή, οπέρει το θάνατο, βιάζει τις γυναίκες και προωθεί την εκπόρνευση και τα ναρκωτικά.

ΑΠΑΙΤΟΥΜΕ:

• Την εφαρμογή των Συμφωνιών του San Andres.

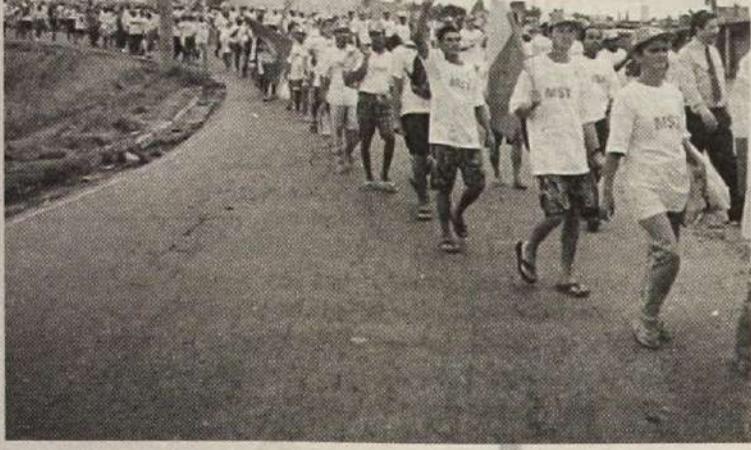
• Τη εκπαιδευτική προγράμματα που παρέχονται από το μεξικανικό κράτος να λαμβάνουν υπόψη τους την κουλτούρα και τις γλώσσες μας.

• Ειδικά μέσα για την εκπαίδευση των γυναικών (προσαλοκή, πρωτοβάθμιο, δευτεροβάθμιο, τριτοβάθμιο) και πανεπιστημιακή.

• Την έξοδο του μεξικανικού στρατού από τα ινδιάνικα εδάφη.

• Να είναι οι γυναίκες που θα αποφασίζουν και θα διοικούν τα προγράμματα και τα μέσα που προσφίζονται γι' αυτές.

• Άμεση ενημέρωση τ

Ο ΑΓΩΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΓΗ ΣΤΗ ΒΡΑΖΙΛΙΑ**MST**
Κεφάλαιο 1ο:
Ο αγώνας για τη γη δεν είναι κάτι καινούργιο

Όταν ο κόσμος βλέπει στην τηλεόραση καταλήψεις γης, συμπλοκές με την αστυνομία, κάπι, συνήθως αντιδούμενες με περιέργεια ή ανησυχία. Πολλοί βλέπουν μόνο μια στραγγιστική κανείς δεν μπορεί να εξηγηθεί. Άλλοι πάλι σκέφτονται πως πρόκειται για ένα πρόσφατο, τοπικό πρόβλημα. Και άλλοι, αποδίδουν τα πάντα σε υποκινητές.

Στην πραγματικότητα, ο αγώνας για τη γη υπάρχει από τη μέρα που οι πορτογάλλοι πάτησαν το πόδι τους στην Βραζιλία. Η κατοχή της γης καθοδίζεται από τη μορφή των κοινωνικών τάξεων και της οικονομικής και πολιτικής εξουσίας στη χώρα μας. Γι' αυτό, πάντα υπήρχαν συμπλοκές σε σχέση με τη γη.

Μια μακρή ανακεφαλαίωση. Μέχρι το 1850, το σύνολο της γης ανήκε στη βασιλική οικογένεια της Πορτογαλίας, που διένειπε στους φίλους της τεράστιες εκτάσεις γης με τη μορφή του "sesmarias" (δωρεές ιδιοκτησίας στην Πορτογαλία, μεσαιωνικής προελευσης). Όλα αυτά βέβαια αφού πρώτα κατέσφαξαν εκατομμύρια ινδιάνους, που ήταν οι αιληθινοί ιδιοκτήτες της γης. Υπολογίζεται πως την εποχή της αφίξεις των πορτογάλλων υπήρχαν 5 εκατομμύρια ινδιάνοι, ενώ σήμερα έχουν απομείνει λιγότεροι από 250 χιλιάδες.

Την περίοδο της αποικιοκρατικής κυριαρχίας της πορτογαλικής μοναρχίας, οι συγκρούσεις για τη γη χαρακτηρίζονταν κυρίως από τις σφαγές των ινδιάνων, τις εξεγέρσεις των μαύρων, οι οποίοι, αρνούμενοι τη σκλαβιά, καταλάμβαναν ελεύθερες εκτάσεις γης που αποκαλούνταν "Qui-lombos", δύο οι λευκοί και οι ιδιοκτήτες σκλάβων δεν είχαν δυνατότητα πρόσβασης ώστε να τους συλλάβουν.

Μετά το 1825, το πορτογαλλικό στέμμα άρχισε την πραγματοποίηση οργανωμένων προγραμμάτων αποικισμού με φτωχούς ευρωπαϊκούς αγρότες: γερμανούς, ιταλούς, κλπ., που τους προσέλκυναν με την υπόσχεση απόκτησης γης στη Βραζιλία. Αυτούς τους μετανάστες καλλιεργητές τους εγκατέστησαν

νας είχε την αφετηρία του στο ζήτημα της γης.

Η δεύτερη περίοδος των αγώνων για τη γη στη Βραζιλία μπορεί να χαρακτηρισθεί ως εποχή "οικοσπαστικών τοπικών αγώνων", που αναπτύχθηκαν από το 1940 ως το 1955. Αυτή την περίοδο ξέσπασαν πολλές λαϊκές εξεγέρσεις σε διάφορες πολιτείες της Βραζιλίας, με αιτίες πάντοτε προβλήματα σχετιζόμενα με το ζήτημα της γης. Στην πλειοψηφία τους, οι συμπλοκές έκινούσαν εξαιτίας επαναχαρακτηρισμών εκτάσεων γης στις οποίες θα κατασκευάζονταν αυτοκινητόδρομοι ή θα χτίζονταν οικισμοί. Αυτές οι εκτάσεις, που τις κατείχαν από καιρό εργάτες γης χωρίς τίτλους ιδιοκτησίας, άρχισαν να μπαίνουν στο σύχαστρο μεγαλοκτηματών ή επιχειρηματιών, με αποτέλεσμα μεγάλες και βιαίες συγκρούσεις.

Από αυτή την περίοδο ξεχωρίζουν οι ακόλουθοι αγώνες με βίαιο χαρακτήρα:

- Ο αγώνας των "posseiros" του Teodoro Ottoni-Minas Gerais (1945-1948).
- Η εξέγερση της Doña "Nhoca", στο Maranhão το 1950.
- Η εξέγερση του Trombas e Formoso, στο Goiás (1952-1958).
- Η εξέγερση στο νοτιανατολικό Paraná το 1957.
- Ο αγώνας των ενοικιαστών γης στο Santa Fé do Sul, στο São Paulo, το 1959.

Όλοι αυτοί οι αγώνες ήταν συνέπεια του τεράστιου αριθμού ακτιμόνων εργατών γης που υπήρχε ηδη στη χώρα, ενώ παράλληλα αχανείς εκτάσεις γης παρέμεναν ακαλεγόμενες. Η απλοτία των γαιοκτημόνων προκαλούσε αντιπαραθέσεις με τους μεροκαματιώρες και τους "posseiros", που αντιδρούσαν με το όπλο στο χέρι.

Όλοι αυτοί οι αγώνες, εν και τοπικοί, είχαν χαρακτήρα μαζικό. Συμπετείχαν χιλιάδες άτομα και σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως στο Maranhão και στο Paraná, απέκτησαν τέτοια έκταση ώστε οι αγρότες κατέλαβαν πόλεις και εγκατιδύσαν παράλληλες εξουσίες.

Η τρίτη φάση των αγώνων για τη γη είναι η περίοδος από το 1950 ως το 1964, όποτε δημιουργήθηκαν "οργανωμένα αγροτικά κινήματα". Είναι η εποχή που αναπτύχθηκαν τρεις μεγάλες αγροτικές οργανώσεις που αγωνίζονταν για τη γη και την αγροτική μεταρρύθμιση:

Οι ULTABS (Ενώσεις Εργατών Γης της Βραζιλίας), ένα είδος ένωσης εργατών γης στο επίπεδο των δήμων, των πολιτειών και στο σύνολο της χώρας, κάτω από την επιρροή του Κομμουνιστικού Κόμματος της Βραζιλίας (PCB). Η μεγαλύτερη ανάπτυξή τους σημειώθηκε στις πολιτείες του São Paulo, του Paraná και του Rio de Janeiro.

Οι Αγροτικές Λίγκες, που γεννήθηκαν στον αγώνα των "ingenios", το 1954, και ήταν το πιο φιλοσπαστικό και μαζικό κίνημα του αγώνα για την αγροτική μεταρρύθμιση. Οργανώθηκαν χωρίς στο βορειοανατολικό τμήμα της χώρας, με την

πολιτικοϊδεολογική επιρροή διαφόρων ομάδων και κομμάτων της αριστεράς και ξεχώρισαν με την επίδραση που είχαν στην εκλογή του κυβερνήτη Miguel Arraes στο Pernambuco και για τις συνεχείς πιέσεις που ασκούσαν στην κυβερνηση του Goulart, με στόχο την εφαρμογή ενός νόμου για την αγροτική μεταρρύθμιση.

Τέλος, μια οργάνωση με μικρότερη εμβέλεια, που αναπτύχθηκε στην πολιτεία Rio Grande do Sul, ήταν το MASTER (Κίνημα των Καλλιεργητών Χωρίς Γη) που κάτω από την επιρροή του PTB (Αγροτικού Κόμματος Βραζιλίας) του, τότε κυβερνήτη της πολιτείας, Leonel Brizola πραγματοποίησε αγροτικές κινητοποιήσεις και καταλήψεις γης που οδήγησαν την κυβερνηση στην απαλλοτρίωση κτημάτων γαιοκτημόνων.

1964: Το στρατιωτικό πραξικόπεμπτη

Το Μάρτη του 1964, με στρατιωτικό πραξικόπεμπτη, εγκαθιδρύθηκε μια κυβερνηση που κατέστειλε βίαια όλα τα αγροτικά κινήματα με την προφαση της κομμουνιστικής απελήσης. Οι πιο γνωστοί αγροτικοί γρήγορα εγκαταστήθηκαν πολλοί αναγκάστηκαν να αυτοεξοριστούν και εκαποντάδες δολοφονήθηκαν. Στη Βραζιλία επικράτησε κλέμα τρόμου. Ακόμα και μια απλή αναφορά στην αγροτική μεταρρύθμιση ήταν αιτία φυλάκισης. Η πολιτική ιστορία της χώρας χαρακτηρίστηκε από τη βία των γαιοκτημόνων που εξαπολύθηκε, κάτω από την αγροτική μεταρρύθμιση που ήταν αιτία φυλάκισης. Η πολιτική ιστορία της χώρας χαρακτηρίστηκε από τη βία των γαιοκτημόνων που εξαπολύθηκε, κάτω από την αγροτική μεταρρύθμιση που ήταν αιτία φυλάκισης.

Ηταν η εποχή των απομικών λύσεων. Στην αρχή επιχειρήθηκε ο αποκισμός της περιοχής του Αμαζονίου, κάτω από την επίδραση της κυβερνητικής προπαγάνδας, που υποσχόταν άφθονες εκτάσεις γης στις περιοχές γύρω από τους μεγάλους αυτοκινητοδόμους της περιοχής, την Transa-mazónica, τους αυτοκινητοδόμους Cuiabá-Santarém και Cuiabá-Porto Velho.

Χιλιάδες οικογένειες μετανάστευσαν στην Αμαζονία στις αρχές της δεκαετίας του '70. Αμέσως όμως εμφανίστηκαν προβλήματα. Έλλειψη μέσων παραγωγής, δρόμων, κοινωνικών υπηρεσιών. Οι αποικοί εγκαταλείφθηκαν στην μοίρα τους. Παράλληλα, γαιοκτημόνες και επιχειρηματίες του Νότου, υποκινημένοι από ενέργειες της κυβερνησης (όπως η δυνατότητα αποφυγής φόρων με την αξιοποίηση της Αμαζονίας), άρχισαν να αγοράζουν μαζικά γη στην περιοχή. Πολλές από τις εκτάσεις που αγοράστηκαν από τις μεγάλες επιχειρήσεις ήταν αιτίας στις οποίες είχαν εγκατασταθεί οι αποικοί, οι "posseiros", η πλειοψηφία των οποίων δεν είχαν τίτλους ιδιοκτησίας των περιοχών στις οποίες ζούσαν και δουλευαν επί χρόνια.

Γεννήθηκε τότε ένα νέο είδος αγώνων για τη γη, ο αγώνας των "posseiros" ενάντια στους γαιοκτημόνες και τις επιχειρήσεις που ήθελαν να τους διώξουν από τη γη τους. Οι συμπλοκές πολλαπλασιάστηκαν, συχνά υπήρχαν νεκροί, εμπρησμοί καλλιεργειών και κατοικιών. Οι "posseiros" ήταν απέλπισμένοι. Υπερασπίζονταν τον εαυτό τους όπως μπορούσαν, συνήθως ατομικά ή σε μικρές ομάδες, αφού οι γεωργαφικές συνθήκες είχαν αναγκάσει τον πληθυσμό να ζει σε διάσταρτες και απομακρυσμένες μικρές εγκαταστάσεις. Η χώρα ζούσε κάτω από μια στρατιωτική δικτατορία, με αυστηρή λογοκρίσια και απαγόρευση της δράσης των οργανώσεων. Εκείνη την εποχή έχασαν με τη δράση της καθολική εκκλησία, που υπερασπίστηκε τους "posseiros". Το 1975 δημιουργήθηκε η Επισκοπή Επιτροπή για τη Γη (CPT).

Η καταστολή ήταν τέτοιας έκτασης, ώστε οι τρεις οργανώσεις διαλύθηκαν. Εξαφανίστηκαν. Μερικά συνδικάτα εργατών γης προσπάθησαν να αντισταθούν, τελικά όμως άλλαζαν τις δραστηριότητές τους, αποκτώντας χαρακτήρα δημοσίων υπηρεσιών. Αυτή η κατασταση χειριστέρεψε διάτονο, το 1971, ο στρατιώτης Mèdici δημιούργησε το FUNRURAL, ένα πρόγραμμα κοινωνικής πρόνοιας για την ύπαιθρο, που μετέφερε τις γραφειοκρατικές λειτουργίες του στα συνδικάτα, σε τέτοιο βαθμό, ώστε πολλά από αυτά λειτουργούσαν ως υποκαταστήματα του FUNRURAL.

Η δεκαετία του '80 τελείωσε με την επικράτηση της "ησυχίας" στην ύπαιθρο. Μια ησυχία νεκροτα

Ο πόλεμος των ρύπων

Οι εσωτερικές πολιτικές ισορροπίες στις Η.Π.Α. είναι τέτοιες που φαίνεται μάλλον απίθανο να συμφωνήσει η χώρα με τις μεγαλύτερες εκπομπές ρύπων στη γη σε μια μείωση αυτών των εκπομπών, στη συνδιάσκεψη του Κιότο, που πρόκειται να διεξαχθεί τον Δεκέμβριο. Αυτό είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό, καθώς συσσωρεύονται ενδείξεις πως η αλλαγή του κλίματος της γης, ως αποτέλεσμα της ρύπανσης από το διοξείδιο του άνθρακα, θα προκαλέσει, μέσα στα επόμενα χρόνια, σειρά από καταστροφικά φυσικά φαινόμενα, ειδικά σε μικρές νησιωτικές χώρες και περιοχές με χαμηλό υψόμετρο, όπως το Μπανγκλαντές και αρκετές χώρες της Αφρικής. Γι' αυτό, άλλωστε, έχει δημιουργηθεί ο Συναπισμός Μικρών Νησιωτικών Κρατών, που ζητά τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα κατά 20% μέχρι το 2005.

Κατά πάσα πιθανότητα, στο Κιότο θα συμφωνηθεί μόνο μια μικρή μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, ίσως μάλιστα και χωρίς δεσμευτικό χαρακτήρα. Οι παρεμβάσεις, όμως, από αφρικανικές χώρες και την Κίνα δείχνουν μια πρόθεση των αναπτυσσόμενων κρατών να παίζουν πρωταριατικό ρόλο μετά τη συνδιάσκεψη του Κιότο, με ορατή την πιθανότητα να υπάρξει μία διεθνής συμφωνία ενάντια στο φαινόμενο του θερμοκηπίου, ακόμη και χωρίς τη συμμετοχή των Η.Π.Α.

Η δήλωση του προέδρου Κλίντον στη Βόνη, την περασμένη

εβδομάδα, πως οι Η.Π.Α. είναι πρόθυμες να συμφωνήσουν μόνο στη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα στα επίπεδα του 1990, και αυτό με προθεσμία μέχρι τον Δεκέμβριο του 2008, προκάλεσε την οργή αρκετών συνέδρων. Πολλοί υποστήριξαν ότι είναι καλύτερο να μην υπάρξει καθόλου συμφωνία, παρά να τεθεί ένας τόσο ανεπαρκής στόχος, αν και υπάρχουν επιφυλάξεις πως αυτό θα οδηγήσει σε πλήρη ασυδοσία των βιομηχανιών. Η δήλωση Κλίντον αποτελεί θρίαμβο του Συναπισμού για το Παγκόσμιο Κλίμα, οργάνου των βιομηχανιών, που έχει ξοδέψει πάνω από δέκα εκατομμύρια δολάρια σε τηλεοπτικές διαφήμισεις που υποστηρίζουν ότι δεν είναι επιστημονικά τεκμηριωμένο πως οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα προκαλούν αλλαγή του κλίματος της γης.

Παρά το γεγονός ότι έχουν συνυπογράψει τη Συμφωνία του Ρίο, στην οποία οι βιομηχανικές χώρες δεσμεύτηκαν να σταθεροποίησουν τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα στα επίπεδα του 1990, μέχρι το 2000, οι Η.Π.Α. έχουν επιτρέψει την αύξησή τους κατά περισσότερο από 20%. Η αύξηση των κατά κεφαλή εκπομπών στις Η.Π.Α. κατά περίπου ένα μετρικό τόνο άνθρακα το χρόνο, είναι μεγαλύτερη από την αντίστοιχη όλων σχεδόν των αναπτυσσόμενων χωρών μαζί. Αυτό, όμως, δεν τις εμποδίζει να επιμένει ότι δεν θα μειώσουν τις δικές τους εκπομπές, αν δεν το κάνουν και οι αναπτυσσόμενες χώρες.

Η Ιαπωνία, που θα φιλοξενήσει τη συνδιάσκεψη και αποτελεί το δεύτερο ρυπογόνο κράτος στον κόσμο, έχει προτείνει μια μείωση κατά 5% από τα επίπεδα του

1990, που θεωρείται μη ικανοποιητική πρόταση, ενώ η Ευρωπαϊκή Ένωση τη μείωση κατά 7.5% ως το 2005, και κατά 15% μέχρι το 2010. Είναι αρκετά πιθανό, μετά από πιθανή αποτυχία της συνδιάσκεψης του Κιότο, εξαιτίας της αρνητικής στάσης των Η.Π.Α. και κάποιων άλλων κρατών, να προωθήσει η Ε.Ε. μια διεθνή συμφωνία χωρίς αυτά.

Η θέση των κρατών της Ομάδας της Αφρικής, όπως κατατέθηκε κατά την προηγούμενη συνδιάσκεψη την Αύγουστο, είναι να τεθούν περιορισμοί σε όλους τους ρύπους που συμβάλλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου, να οριστεί κατά κεφαλή ανώτατο όριο εκπομπής ρύπων και να επιτραπεί η ανάπτυξη της βιομηχανίας των αναπτυσσόμενων χωρών ως ένα αμοιβαία συμφωνημένο επίπεδο σύγκλισης. Με αυτό τον τρόπο θα μπορεί να οριστεί και ένα συνολικό ανώτατο όριο εκπομπών ρύπων για όλα τα κράτη, ώστε να αποφευχθεί η περαιτέρω επιβάρυνση της ατμόσφαιρας.

Η αποτυχία, πάντως, της Συνδιάσκεψης της Βόνης, και η μη συμμόρφωση των κύριων ρυπογόνων κρατών στη Συμφωνία του Ρίο, που ακόμη και αυτή είχε θεωρηθεί ανεπαρκής για την προστασία του περιβάλλοντος, δεν αφήνει μεγάλα περιθώρια αισιοδοξίας για τα αποτελέσματα της επερχόμενης Συνδιάσκεψης του Κιότο.

ση του προηγούμενου καθεστώτος παραμένει ακλόνητη στη θέση της, καθώς τα στελέχη της νέας κυβέρνησης έσπευσαν να μιμηθούν τους προκατόχους τους. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο διοικητής των μυστικών υπηρεσιών που διόρισε ο Καμπιλά μόλις ανέλαβε την εξουσία, βρίσκεται κιόλας στη φυλακή, κατηγορούμενος για ανάμειξη σε σκάνδαλο πολλών εκατομμυρίων δολαρίων. Οι συνεχείς αυξήσεις σε φόρους και η καθιέρωση για κάθε τι νομικών διαδικασιών ακριβών και χρονοβόρων, που μπορούν όμως να παρακαμφούν με δωροδοκία, αυξάνουν τη δυσαρέσκεια του κόσμου, που άρχισε ήδη να κάνει τις συγκρίσεις με το προηγούμενο καθεστώς.

Κατά τη διακυβέρνηση από το Μομπούτου, οι κρατικοί υπάλληλοι συχνά έμεναν απλήρωτοι για μήνες ή ακόμα και χρόνια, κι έτσι έμαθαν για τα βγάζουν πέρα με δική τους πρωτοβουλία, αποσπώντας όσο περισσότερα μπορούσαν απ' όσους ήθελαν κάτι από την υπηρεσία τους. Από την άλλη, η θεσμοποιημένη κατάχρηση κατάφερε να καταστρέψει την οικονομία μιας από τις πλουσιότερες σε φυσικούς πόρους χωράς της Αφρικής.

Η νοοτροπία των δημόσιων υπαλλήλων ελάχιστα έχει επηρεαστεί από τις δημόσιες απειλές του Καμπιλά σχετικά με τις συνέπειες της διαφθοράς, ένώ οι οικονομικές μεταρρυθμίσεις που είχε εξαγγείλει φαίνεται να έχουν παγώσει, μέσα στην έλλειψη αποφασιστικότητας, την έλλειψη χρημάτων και τη γραφειοκρατία που παραμένει αμετακίνητη.

Καμία πρόδος δεν έχει σημειωθεί και στη διερεύνηση των καταγγελιών από διεθνείς ανθρωπιστικές οργανώσεις για τις σφαγές από τις δυνάμεις του Καμπιλά προσφύγων Χούτου, καθώς οι πιέσεις του Ο.Η.Ε. βρίσκουν σταθερή αντίσταση. Αυτό έχει επηρεάσει τις σχέσεις της νέας δημοκρατίας με πολλές ένεσις χωρών, που δείχνουν απροθυμία να την βοηθήσουν οικονομικά.

Μερικοί μύθοι καταρρέουν πολύ γρήγορα.

Πιέσεις σε "μακίλας" του Ελ Σαλβαδόρ

Η δραστηριότητα μιας ανεξάρτητης επιτροπής που ελέγχει τις συνθήκες εργασίας σε ένα από τα μεγαλύτερα εργοστάσια ειδών ρουχισμού του Ελ Σαλβαδόρ έχει βοηθήσει σημαντικά στη βελτίωση τους και την προστασία των δικαιωμάτων των εργαζόμενων, ανακοίνωσαν ακτιβιστές για τα εργασιακά δικαιώματα στη Νέα Υόρκη, την περασμένη εβδομάδα.

Η επιπροπή αυτή, που ονομάζεται Centra, δημιουργήθηκε πριν από δύο χρόνια, μετά από συμφωνία ανάμεσα σε συνδικαλιστικές οργανώσεις των Η.Π.Α. και τη διοίκηση του εργοστάσιου Mandarin, στο Ελ Σαλβαδόρ. Την ικανοποίησή της για τα αποτελέσματα ως τώρα, εξέφρασε εκπρόσωπος σαλβαδοριανής οργάνωσης για τα δικαιώματα των γυναικών. Σε μια χώρα όπου περίπου σαράντα χιλιάδες γυναίκες δουλεύουν σε εργοστάσια που παράγουν ρούχα για εξαγωγή στις Η.Π.Α., με αμοιβή περίπου εξήντα δραχμές την ώρα, η επιτυχία ενός τέτοιου εγχειρήματος έχει μεγάλη σημασία. Η δημιουργία αυτής της επιπροπής έγινε δυνατή μετά από σύντομο μπούκοτάζ των προϊόντων της αμερικανικής φίρμας The Gap, για λογαριασμό της οποίας προρίζεται η παραγωγή της Mandarin.

"Είμαστε μέσα σε αυτό το τέρας που λέγεται μακίλα", δήλωσε ο Benjamin Cuellar, υπεύθυνος του τμήματος Ανθρώπινων Δικαιωμάτων του Πανεπιστημίου της Κεντρικής Αμερικής, και ένας από τους παρατηρητές της Centra, "παρακολουθούμε τις συνθήκες εργασίας και ελέγχουμε το σεβασμό των εργασιακών δικαιωμάτων".

Δεν είναι όμως όλα ρόδινα. Όταν η The Gap συμφώνησε με την Εθνική Επιπροπή Εργασίας, οργάνωση από τη Νέα Υόρκη, να οριστούν παρατηρητές που θα εξασφαλίζουν την τήρηση των κανόνων εργασίας στα εργοστάσια στο Ελ Σαλβαδόρ, υποσχέθηκε ότι η εταιρία συνεργάτης της θα σεβόταν τα ανθρώπινα δικαιώματα και θα επέτρεπε το δικαίωμα συνδικαλισμού. Επίσης πως θα παρότρυνε την Mandarin να επαναπροσέλθει τις εργάτριες που είχε απολύτως το 1995, επειδή επιχείρησαν να φτιάξουν συνδικάτο. Αυτό όμως δεν έγινε. Με τη δικαιολογία ότι το μπούκοτάζ κατά της The Gap και της Liz Claiborne στις Η.Π.Α. τις ανάγκασε να μειώσουν τις παραγγελίες τους και κατά συνέπεια να μειωθεί η παραγωγή, επαναπροσέλαβε μόλις 70 από τις 400 απολύτες εργάτριες.

Επιπλέον, και η δυνατότητα της επιπροπής να ελέγξει και να παρέμβει είναι περιορισμένη μόνο στα εργοστάσια της Mandarin που παράγουν ρούχα για τις αμερικανικές εταιρίες. Δεν της έχει επιτραπεί να επικεφθεί άλλες μακίλες, ακόμη και όταν σε κάποιες το ζήτησαν οι εργαζόμενοι σε αυτές. Το μεγάλο όμως κέρδος από την προστάθεια αυτή, είναι ότι καταναλωτές, τόσο στις Η.Π.Α. όσο και στο Ελ Σαλβαδόρ έχουν ευαισθητοποιηθεί σχετικά με τις συνθήκες που παρα

Όταν η Γκόλντμαν και ο Μπέρκμαν συνάντησαν τον Λένιν...

Αυτή τη βδομάδα συμπληρώνονται 80 χρόνια από το πραξικόπημα των μπολσεβίκων τον Οκτώβρη (με το παλιό ημερολόγιο) του 1917. Στο 68ο φύλλο του "Άλφα" (Οκτώβρης '96) έχει δημοσιευθεί αναλυτικό σχετικό κείμενο. Σε αυτό το φύλλο, δημοσίευσμενό είναι απόσπασμα από την (αδημοσίευτη στα ελληνικά) αυτοβιογραφία της Έμμα Γκόλντμαν, που αποτυπώνει χαρακτηριστικά την προσωπικότητα του Λένιν καθώς και κάποιες όψεις του κλίματος της εποχής.

Οταν η Αντζέλικα (Μπαλάμπανοφ) πρότεινε να συναντήσω το Λένιν, αποφάσισα να συντάξω ένα μνημόνιο με τις πιο έντονες αντιφάσεις που είχα παρατηρήσει στη σοβιετική ζωή, μη έχοντας όμως ακούσει· κάτι παραπάνω για τη συγκεκριμένη συνάντηση, δεν είχα ετοιμάσει τίποτα. Έτσι, το τηλεφώνημα της Αντζέλικα που με πληροφορούσε πως ο "Ιλίτς" περίμενε να συναντήσει εμένα και τον Σάδα (στην Αλεξάντερ Μπέρκμαν) και είχε ήδη στείλει το αυτοκίνητό του για να μας πάρει, δεν ήταν ευπρόσδεκτο. Ξέραμε όμως πως ο Λένιν ήταν συνεχώς απασχολημένος και ουσιαστικά απρόσπιτος. Η εξαίρεση που έκανε για μας ήταν μια ευκαιρία που δεν μπορούσαμε να αφήσουμε να πάει χαμένη. Σκεφτήκαμε πως και χωρίς το μνημόνιο, θα μπορούσαμε να θίξουμε τα ζητήματα. Επιπλέον, θα είχαμε την ευκαιρία να του δώσουμε το κείμενο που είχαν συντάξει οι μοσχοβίτες σύντροφοί μας.

Το αυτοκίνητο του Λένιν διέσχιζε τρέχοντας τους κατάμεστους δρόμους προς το Κρεμλίνο χωρίς να σταματάει στα μπλόκα. Φτάνοντας στην είσοδο ενός από τα παλαιότερα κτίρια του συγκροτήματος, που ήταν απομονωμένο από τα υπόλοιπα, μας ζήτησαν να κατεβούμε. Ένας ένοπλος φρουρός μας περίμενε στην είσοδο του ανελκυστήρα, προφανώς ενημερωμένος ήδη για την άφιξη μας. Αμίλητος, ξεκλείδωσε την πόρτα και μας έγνεψε να μπούμε, στη συνέχεια ξεκλείδωσε την πόρτα και έβαλε τό κλειδί στην τσέπη του. Ακούσαμε να φωνάζουν τα ονόματά μας στον φρουρό του πρώτου ορόφου, και στη συνέχεια στους επόμενους. Μια χορδαδιά ανήγγειλε την άφιξη μας καθώς ο ανελκυστήρας ανέβαινε στο κτίριο. Στο τέλος, ένας άλλος φρουρός επανέλαβε τη διαδικασία του ξεκλειδώματος και του κλειδώματος της πόρτας και στη συνέχεια μας κατεύθυνε προς μια τεράστια αίθουσα υποδοχής, ανακοινώνοντας: "Οι σύντροφοι Γκόλντμαν και Μπέρκμαν". Μας ζήτησαν να περιμένουμε λίγα λεπτά, όμως πέρασε σχεδόν μια ώρα προτού συνεχίστε η τελετουργία της συνάντησης με τον "ανώτατο". Ένας νεαρός μας έκανε νότημα να τον ακολουθήσουμε. Διασχίσαμε γραφεία κατάμεστα από δραστηρότητα, με συνεχή ήχο δακτυλογραφήσεων και ανθρώπους που πηγαίνορχναν βιαστικοί. Σταματήσαμε εμπρός σε μια ογκώδη, ξυλόγυψη πόρτα. Ζητώντας μας συγγνώμη, ο συνοδός μας εξαφανίστηκε πίσω της. Η βαρεία πόρτα ξανάνοιξε και ο οδηγός μας μάς προσκάλεσε να μπούμε, ενώ ο ίδιος βγήκε βιαστικά και εξαφανίστηκε κλείνοντας πίσω του την πόρτα. Στεκόμασταν στο κατώφλι περιμένοντας το επόμενο ίχνος της διαδικασίας. Δύο λοξά μάτια καρφώθηκαν πάνω μας με διαπεραστική επιμονή. Στεκόταν πίσω από ένα τεράστιο γραφείο, όπου όλα πάνω του ήταν τακτοποιημένα με την εντονότερη σχολαστικότητα. Το υπόλοιπο δωμάτιο απέπνεε την ίδια εμμονή. Ένας πίνακας με τηλεφωνικούς διακόπτες και ένας παγκόσμιος χάρτης κάλυπταν ολόκληρο τον τοίχο πίσω του. Στα δύο άκρα βρισκόταν γυάλινες προθήκες, κατάμεστες με χοντρούς τόμους. Υπήρχε ένα μακρύ τραπέζι με ένα κόκκινο κάλυμμα, δώδεκα καρέκλες και κάποιες πολυθρόνες μπροστά απ' τα παράθυρα. Εκτός από το κόκκινο πάνι, τίποτε άλλο δεν διατάραζε την μονότονη εικόνα.

Το περιβάλλον φαινόταν το πλέον κατάλληλο για κένων άνθρωπο διαβόητο για τις αυστηρές του συνήθειες και την επιμονή στην ακρίβεια. Ο Λένιν, ο άνθρωπος που ήταν αντικείμενο λατρείας, αλλά και πηγή φόβου και μίσους όσο κανένας άλλος στον κόσμο, θα φαινόταν εκτός κλίματος σε κάποιον χώρο με λιγότερη αυστηρότητα.

"Ο ίλιτς δεν χάνει καιρό σε εισαγωγές. Μπαίνει κατευθείαν στο θέμα", μου είχε πει κάποτε με

οιοφάνερη περηφάνεια ο Ζόραν. Πράγματι, όλες οι ενέργειες του Λένιν μετά το 1917 αυτό έδειχναν. Ακόμα όμως και αν αμφιβάλλαμε, η συνάντηση θα μας έπειθε για τη συναισθηματική λιτότητα του ίλιτς. Η άμεση αντίληψη της επίπτωσης αυτής του της στάσης στους άλλους και η ικανότητά του για αξιοποίηση των αντιδράσεών τους για τους σκοπούς του, ήταν εκπληκτική. Δεν υπερέσσει τη χαρωπή του αντίδραση όποτε ανακάλυπτε κάτι που θεωρούσε αστείο στον ίδιο ή στους υπόλοιπους. Ειδικά όταν μπορούσε να θέσει τους άλλους σε υποδεέστερη θέση, ο Λένιν τρανταζόταν στα γέλια, προκαλώντας λες τους άλλους να τον μιηθούν, δηλαδή να γελάσουν μαζί του. Αφού η ματιά του τελείωσε τον εξονυχιστικό έλεγχο, μας υπέβαλε σε ένα καταγισμό ερωτήσεων, που πετάγονταν σαν βέλη. Η αμερική, η πολιτική και οικονομική της κατάσταση -ποιές ήταν οι πιθανότητες για επανάσταση στο άμεσο μέλλον; Η αμερικάνικη συνομοσπονδία εργασίας -ήταν πράγματι βουλιαγμένη στην αστική ιδεολογία ή το πρόβλημα ήταν μόνο ο Gombers και η κλίκα του; Υπήρχαν στελέχη που μπόρούσαν να χρησιμοποιηθούν; Η IWW -ποιά ήταν η δύναμη της, οι αναρχικοί είχαν τόση επιρροή όση διαφαινόταν από την πρόσφατη δίκη μας; Είχε μόλις διαβάσει τους λόγους μας στο δικαστήριο. "Εξαιρετικό. Ξεκάθαρες αναλύσεις του καπιταλιστικού συστήματος, υπέροχη προπαγάνδα!". Κρίμα που δεν μπορούσαμε να παραμείνουμε στις ΗΠΑ, άσχετα με τις συνέπειες. Είμασταν φυσικά ευπρόσδεκτοι στη Σοβιετική Ρωσία, αλλά αγωνιστές σαν εμάς ήταν απολύτως απαράίτητοι στις ΗΠΑ για την προετοιμασία της επανάστασης, "όπως πολλοί από τους συντρόφους σας εδώ βοήθησαν στη δική μας". Κι εσείς, ταβάριτς Μπέρκμαν, πρέπει να είστε περίφημος οργανωτής, σαν τον Σατώφ. Άνθρωπος από μέταλλο ο σύντροφός σας ο Σατώφ, δεν τον σταματά τίποτα και δουλεύει για δώδεκα. Τώρα είναι στη Σιβηρία, κομισάριος στους σιδηροδρόμους των δημοκρατιών της Ανατολής. Πολλοί άλλοι αναρχικοί έχουν σημαντικά πόστα στο πλευρό μας. Όλοι οι δρόμοι τους ανοίγονται, αρκεί να θέλουν να συνεργαστούν, ως πραγματικοί αναρχικοί της ίδεας. Εσύ, σύντροφες Μπέρκμαν, θα βρεις σύντομα τη θέση σου. Κρίμα ωστόσο που σε απελάσαν από την Αμερική αυτές τις κρίσιμες στιγμές. Κι εσύ, συντρόφισσα Γκόλντμαν! Πόσο τεράστιο πεδίο δράσης! Θα μπορούσες να είχες μείνει. Γιατί δεν το έκανες, ασχέτα με την απέλαση του Μπέρκμαν; Τέλος πάντων, τώρα είστε εδώ. Έχετε σκεφτεί καθόλου τι δουλειά θέλετε να αναλάβετε; Είστε αναρχικοί της ίδεας, αυτό φαίνεται από την στάση σας στον πόλεμο, την υπεράσπιση του Οκτώβρη και τον αγώνα σας για μας, την πίστη σας στα σοβιέτ. Όπως και ο μεγάλος σύντροφός σας, ο Μαλατέστα, που είναι εντελώς με το μέρος της Σοβιετικής Ρωσίας. Τι προτιμάτε να κάνετε;

Ο Σάσα ήταν ο πρώτος που πρόλαβε να μιλήσει. Άρχισε να μιλά στα αγγλικά, αλλά ο Λένιν τον διέκοψε αμέσως με ένα δυνατό γέλιο. "Νομίζεις πως καταλαβαίνω αγγλικά. Ούτε λέξη. Ούτε και καμιά άλλη ξένη γλώσσα. Δεν είμαι καλός σ' αυτά, παρόλο που ζήσα έχω πολλά χρόνια. Αστείο δεν είναι;". Και ξανάρχισε τα γέλια. Ο Σάσα συνέχισε στα ρώσικα. Ήταν περήφανος που είχε ακούσει τόσους επαίνους για συντρόφους του, "αλλά γιατί βρίσκονταν αναρχικοί στις σοβιετικές φυλακές;". "Αναρχικοί;", τον διέκοψε ο ίλιτς. "Ανοησίες! Ποιός σας είπε τέτοιες ανακρίβειες, πώς μπορέσατε να τον πιστέψετε; Έχουμε συμμορίτες και μαχοβίτες στις φυλακές, αλλά όχι αναρχικούς της ίδεας".

"Φαντάσου!", μπήκα στην κουβέντα, "και η καπιταλιστική Αμερική χωρίζει τους αναρχικούς σε δύο κατηγορίες, τους φιλοσοφικούς και τους εγκληματίες. Οι πρώτοι είναι αποδεκτοί στους ανώτερους κύκλους, υπάρχει μάλιστα κάποιος που είναι και

διαβεβαιώσεις των συντρόφων πως οι φιλακισμένοι αναρχικοί δεν είναι συμμορίτες, αλλά άνθρωποι της ίδεας. "Το γεγονός πως οι σύντροφοι μας ζητούν να νομιμοποιηθούν σημαίνει πως υποστηρίζουν την επανάσταση και τα σοβιέτ", πρόσθεσε. Ο Λένιν πήρε το έγγραφο και υποσχέθηκε να το υποβάλει στην επόμενη συνάντηση της κεντρικής επιτροπής. Θα ειδοποιηθούμε για την απόφασή του, είπε, αλλά σε κάθε περίπτωση δεν ήταν παρά λεπτομέρειες, τίποτα που θα έπρεπε να ανησυχεί κάποιον πραγματικό επαναστάτη. Υπήρχε κάτι αλλού; Είχαμε αγωνιστεί στην Αμερική για τα πολιτικά δικαιώματα ακόμα και αντιπάλων μας, του ειπαμε, και η άρνηση αυτών των δικαιωμάτων στους συντρόφους μας δεν αποτελούσε λεπτομέρεια. Εγώ προσωπικά, του είπα, δεν αισθάνομα πως μπορώ να συνεργαστώ με ένα καθεστώς που καταδιώκει αναρχικούς ή άλλους, απλά για τις ίδεες τους. Και υπήρχαν και άλλες ανησυχητικές περιπτώσεις. Πώς μπορούσαμε να τις συνταιρίσουμε με τους υψηλούς στόχους στους οποίους αναφέρόταν; Ανάφερα μερικά παραδείγματα. Η απάντησή του ήταν πως η στάση μου οφειλόταν σε αστικό συναισθηματισμό. Η δικαστορία του προλεταριάτου βρισκόταν σε έναν αγώνα ζωής και θανάτου και δεν επιτρέπονταν βιαστικά συμπεράσματα. Η Ρωσία έκανε γιγάντια βήματα.

Λήμματα λεξικού κουλτούρα .....

Απόλαυση: Διαλείμματα που εντείνουν τον πόνο.

Βαρεμάρα: Υποχρεωτική για τους φαγμένους.

Βία στα σχολεία: Ταξική πάλη ως πάλη στις τάξεις.

Ελευθεριακότητα: Όλη η ελευθερία που μπορεί ν' αγοραστεί.

Ελεύθερος χρόνος: Δουλειά για την οποία το αφεντικό δεν σε πληρώνει.

Κυνισμός: Ξεπερασμένος προ πολλού από τα γεγονότα.

Μαρξισμός: Το ανώτερο στάδιο του καπιταλισμού.

Μετά θάνατον ζωή: Και γιατί να περιμένουμε;

Μηδενιστές: Πηγαίνοντας πέραν του καλού και του κακού, έμειναν στη μέση.

Νόμοι: Έγκλημα χωρίς τιμωρία.

Ουτοπία: Νοσταλγία για το μέλλον.

Ο "χώρος": Πώς να είσαι διαφορετικός όπως όλος ο κόσμος.

Πολιτική: Τα σκατά πάντοτε επιπλέουν.

Πολιτισμός: Δερματική ασθένεια της βιοσφαιρας.

Προκαταλήψεις: Λαϊκή κοινωνιολογία.

Προσδετικοί: Συντρητικοί με ένοχη συνείδηση.

Ροκ: Έχει ένα μεγάλο μέλλον πίσω του.

Σοσιαλιστές: Πρόβατα με φορεσιές λύκων.

Σχέσεις: Να είσαι μόνος με παρέα.

Σχόλη: Η πλήρωση και η πληρωμή αλληλοαναφορύνται.

Ταξικός πόλεμος: Ο πόλεμος για το τέλος όλων των πολέμων.

Τράπεζα αίματος: Υπάρχει και άλλο είδος;

Φερμινισμός: Ισότητα με τους άντρες. Μια όχι και τόσο υψηλή προσδοκία.

Ψυχιατρική: Τιμωρία χωρίς έγκλημα.

Επιλογή από το
"Worlds of Power"
του Bob Black

ραγωγή της αλλοτριωμένης επιβίωσης είναι, ως παρηγοριά, η ανταλλαγή του πραγματικού με μια αναπαράστασή του. Η κουλτούρα ενσωματώνει τη διαίρεση ανάμεσα στην ολότητα και τα τμήματά της που μετατρέπονται σε κυριαρχία. Ο χρόνος, η γλώσσα, οι αριθμοί, καλλιτεχνικές επιβολές με δική τους ζωή που έρχονται να μας κυριεύσουν.

Τα περιοδικά και οι εφημερίδες κατακλύζονται από άρθρα που θρηνούν για τη διάδοση της ιστορικής αμνησίας και την έλλειψη κουλτούρας, δύο συμπτώματα που τονίζουν μια βασική α-σθένεια στην κοινωνία. Στην μετακοντέρα εποχή μας, η γκάμα των προσώπων της μόδας κυμαίνεται από το κενό ως το σκυθρώπο, καθώς η χρήση σκληρών ναρκωτικών, οι αυτοκτονίες και οι συναισθηματικές ανεπάρκειες συνεχίζουν να αυξάνονται. Πριν από ένα χρόνο, ταξίδεψα από το Berkeley στο Oregon με μια καθηγήτρια από το πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια. Κάποια στιγμή, ενώ μιλούσαμε για τη δεκαετία του '60, της ζήτησα να μου περιγράψει τη γενιά της. Μήλησε για έρωτα χωρίς αγάπη, αυξανόμενη χρήση ηρωΐνης και «μια αίσθηση απόγνωσης καμουφλαρισμένης από την κατανάλωση».

Στο μεταξύ, η μαζική άρνηση συνεχίζεται. Σε μια πρόσφατη συλλογή κειμένων για την κουλτούρα, ο DJ Enright παραθέτει τη σοφή διαπίστωση πως «όσο πιο δημόσια εκτείθονται η προσωπική μιζέρια και δυσαρέσκεια, τόσο δυνατότερα γραπτώνονται πάνω μας». Στο βαθμό που το άχθος αναζητούσε τη λύτρωση πρώτα μέσα από τις καλλιτεχνικές

μορφές και εκφράσεις, μέσα από μια συμβολική προσέγγιση στο αιθεντικό, πραφανώς η κατάστασή μας δεν χρακτηρίζεται από την παραπάνω αδιέξοδη αποτυχία. Η «Εσκεμμένη Οπισθοδρόμηση» του Robert Harbison είναι ένα ακόμα δείγμα πλήρους αγνοίας για τη θεμελιώδη κενότητα της κουλτούρας: «είναι ιδιαίτερα παράδοξο το γεγονός πως ο ενθουσιασμός για το πρωτόγονο και η πίστη πως η σωτηρία βρίσκεται στην άγνοια κατέληξαν να αποκτήσουν ισχύ σε κάθε σκέψη».

Τα ερείπια βρίσκονται γύρω μας σε δημόσια θέα. Από την εξαντλημένη τέχνη στα ανακυκλωμένα αναμασήματα του μεταμοντέρνισμού, ως τους μεταστρουκτουραλιστές τεχνοκράτες (όπως ο Lyotard που ανακάλυψε στις τράπεζες δεδομένων «την εγκυκλοπαίδεια του αύριο... την "φύση" του μεταμοντέρνου ανθρώπου») και τις ολότελα ανίκανες μορφές «αντίστασης», όπως η «σχιζοπολιτική», όλα αυτά δεν είναι παρά τα ολοφάνερα συμπτώματα μιας γενικευμένης απόγνωσης και κατατεμαχισμού. Ο Peter Sloterdijk, στην «Κριτική της Κυνικής Λογικής» σημειώνει πως ο κυνισμός είναι η απόλυτη, κυρίαρχη οπτική, το μόνο που έχει αυτή τη στιγμή να προσφέρει η άρνηση.

Ο μύθος της κουλτούρας θα επιβιώνει όσο η μιζέρια μας δεν θα μας ωθεί να τον αντιμετωπίσουμε και επομένως ο κυνισμός θα παραμένει όσο θα επιτρέπουμε στην κουλτούρα να καταλαμβάνει τη θέση της αδιαμεσολάβητης ζωής.

Κουλτούρα. Καλλιέργεια. Συνήθως ορίζεται ως το σύνολο των εθίμων, ιδεών, τεχνών, προτύπων, κλπ μιας δεδομένης κοινωνίας. Συχνά ο «πολιτισμός» δίνεται ως συνώνυμο, υπενθυμίζοντάς μας τη σχέση του με τις καλλιέργειες. Το 1960, οι σιουσασιονιστές ορίσαν την κουλτούρα ως «το σύνολο των μέσων με τα οποία η κοινωνία αντιλαμβάνεται τον εαυτό της, αναπαριστά τον εαυτό της στον εαυτό της». Ο Barthes, πιο θερμός, παρατήρησε πως η κουλτούρα είναι «μια μηχανή που δείχνει το να ποθείς. Το να ποθείς, πάντοτε το να ποθείς, ποτέ το να καταλαβαίνεις».

Η κουλτούρα κάποτε γνώριζε μεγαλύτερο σεβασμό, ήταν κάτι που έπρεπε να «φτάσεις στο ύψος του». Τώρα, αντί να ανησυχούμε για το πόσο μας λείπει η κουλτούρα, η έμφαση δίνεται στο πόσο εμείς λείπουμε από την κουλτούρα. Αναμφίβολα κάτι στην εργασία μας φθείρει, δεν ικανοποιεί, και αυτό γίνεται πιο φανερό καθώς αντιμετωπίζουμε παγκόσμια και μέσα μας το θάνατο της φύσης. Η κουλτούρα, ως αντίθετο της φύσης, φαντάζει κακόφωνη, ξεθωριάζει καθώς ασφυκτιούμε στο ολόενα πιο λιγοστό οξυγόνο της συμβολικής δραστηριότητας. Υψηλή η χαμηλή κουλτούρα, ανάκτορο ή παράγκα, είναι η ίδια φυλακή της συνείδησης, το συμβολικό ως καταπίεση. Αδιαχώριστη από τη γέννηση και την ανα-

ποκομίζει, σε τί τον εξυπηρετεί, κάτω από ποιές συνθήκες». Μια τέτοια υπερφυσική πίστη στην εξειδίκευση και την τεχνική πρόσδοτο φαντάζει ολοένα και πιο γελοία. Πολύ πιο κοντά στην ουσία ο Marcuse, το 1964, έγραψε πως «η ίδια η αντίληψη της τεχνολογικής λογικής είναι πιθανώς ιδεολογική». Όχι μόνο η εφαρμογή της τεχνολογίας, αλλά και η ίδια η τεχνολογία αποτελεί κακοφωνία... μεθοδική, επιστημονική, υπολογισμένη, υπολογισμένο έλεγχο».

Σήμερα βιώνουμε αυτόν τον έλεγχο ως μια σταθερή μείωση της επαφής μας με την ουσία της τεχνολογίας.

Αυτή η καταφυγή σε ιδεαλισμούς δεν είναι μια καινούργια μέθοδος υπεκφυγής.

Ο Martin Heidegger, που από πολλούς θεωρείται ως ο αιθεντικότερος και βαθύτερος στοχαστής του αιώνα, πρόβλεψε την κατάληξη του ατόμου σε απλή πρώτη ύλη για την απεριόριστη επέκταση της τεχνολογικής ανάπτυξης. Φαίνεται απίστευτο, αλλά η απάντησή του ήταν να εντοπίσει στο ναζισμό την ζωτική «συνάντηση της παγκόσμιας τεχνολογίας και του σύγχρονου ανθρώπου». Πίσω από τις ρητορείες των εθνικοσοσιαλιστών βρισκόταν μια επιτάχυνση της τεχνικής, που αντιμετώπισε ακόμα και την γενοκτονία ως πρόβλημα βιομηχανικής παραγωγής. Για τους ναζιστές και όσους εξαπατήθηκαν, η τεχνολογία αντιμετωπίζονταν ιδεαλιστικά και όχι ως πραγματικότητα. Το 1940, ο γενικός επιθεωρητής της γερμανικής οδοποιείας, έγραψε πως «το τοιμέντο και οι πέτρες είναι υλικά πράγματα. Οι άνθρωποι τους δίνουν μορφή και πνεύμα. Η εθνικοσοσιαλιστική τεχνολογία κατέχει το ιδανικό ιδεαλιστικό περιεχόμενο κάθε υλικού επιτεύγματος».

Η περίπτωση του Heidegger αποτελεί παράδειγμα για το που μπορεί να καταλήξουν οι καλές προθέσεις. Αποφεύγοντας να αντιμετωπίσει την τεχνολογία και την συστηματική της φύση ως τμήμα της πραγματικότητας, φοβούμενος τις πολιτικές συνέπειες μιας πραγματικά κριτικής ματιάς, ο Heidegger, παρά τις προθέσεις του, κατέληξε σε απολίτικες εξαντλημένες προσέγγισης της τεχνολογίας. Οργανώσεις όπως η «Earth First!» και οι μιάδες της «deep ecology» υποστηρίζουν πως θέτουν την φύση πάνω απ' όλα, πως κινούνται πέρα από τις «μικροπολιτικές». Ωστόσο, οι φιγούρες των macho αγωνιστών παραπέμπουν στην ατυχή περίπτωση του Heidegger, με πιθανώς αντίστοιχα αποτελέσματα.

Η «Κουλτούρα» και η «Τεχνολογία» είναι άρθρα του John Zerzan που δημοσιεύθηκαν στο αμερικανικό περιοδικό «Anarchy»

ποκομίζει, σε τί τον εξυπηρετεί, κάτω από ποι